

थिमी टाइम्स

Thimi Times Weekly

साप्ताहिक

फिजियोथेरापी सेवाको
लागि होम सर्भिस

सम्पर्क नं. ९८४९७३२६९७,
०१-६६३३६५२ मध्यपुर
थिमी-४

वर्ष १८ अङ्क ०३ ने.सं. ११४४ साउन १६ गते बुधवार, २०८१ 31 July 2024 Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

प्रतिनिधिसभाको बैठक : सडक र हवाई दुर्घटनामै केन्द्रित भए सांसद

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभाको आइतबार बसेको बैठकमा सांसदहरूले पछिल्लो समय देशमा हवाई तथा सडक दुर्घटना बढेकामा चिन्ता व्यक्त गर्दै सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका छन् । बैठकमा आकस्मिक समयमा बोल्दै उनीहरूले जहाज र सडक दुर्घटनामा बढ्दै हुँदै गएकोमा सम्बन्धित निकाय जिम्मेवार र जवाफदेही हुनुपर्ने सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका छन् ।

यही साउन ९ गते सौर्य एयरलाइन्सको विमान त्रिभुवन विमानस्थलको धावन मार्गमा उडान गर्ने क्रममा दुर्घटना हुँदा १८ जनाको ज्यान गएको थियो भने एक जना पाइलटको

सकुशल उद्धार गरिएको थियो । त्यस्तै लगातारको वर्षाको कारण गएको पहिरोले दुई बस त्रिशूली नदीले बगाउँदा ३७ यात्रु हराइरहेकोमा दुई हप्ताभन्दा बढी समय भइसकदासमेत नभेटिएको घटनाप्रति सांसदहरूले सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका छन् । मुलुकका विभिन्न स्थानमा बाढी र पहिरोका कारण विभिन्न स्थानमा सडक अवरुद्ध भएको र यातायात सञ्चालनमा समस्या भएको विषय पनि उनीहरूले उठाएका छन् ।

सांसद राजेन्द्र वजगाईले पछिल्लो दुई वर्षमा सातवटा हवाई दुर्घटना भएकामा चिन्ता व्यक्त गरे । अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सङ्गठन

बाँकी पेज ७ मा

बाढीपहिरोबाट नेपालका बालबालिका जोखिममा- युनिसेफ

काठमाडौं । सहनलाई लिएर चिन्तित छौं, संयुक्त राष्ट्रसंघ बाल कोष (युनिसेफ)ले नेपालसहित दक्षिण एसियाली मुलुकमा भारी वर्षासँगै आएको बाढी-पहिरोमा परी बालबालिका र किशोरकिशोरीहरू प्रभावित भएको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरेको छ । युनिसेफका अनुसार प्राकृतिक प्रकोपबाट ६० लाख बालबालिका प्रभावित भएको अनुमान गरेको छ । मनसुन सुरु भएलगत्तै नेपालसहित दक्षिण एसियाका भारत, पाकिस्तान र बंगलादेशमा वर्षा, बाढी र पहिरोले विपत्ती निम्त्याएको छ । युनिसेफले विज्ञप्ति जारी गरी भनेको छ, 'हामी यी देशहरूमा ६० लाखभन्दा बढी बालबालिका र तिनीहरूको परिवारको सुरक्षा र रहन-

बाँकी पेज ७ मा

मध्यपुर थिमिका १० हजार बालबालिकाले लगाए पोलियो विरुद्धको खोप

भक्तपुर । विशेष पोलियो खोप अभियान अन्तर्गत मध्यपुर थिमिमा दुई दिनमा १० हजार ३१५ जनाले खोप लगाएका छन् । नगरपालिका भित्रका ५ वर्ष मुनिका सम्पूर्ण बालबालिकालाई पोलियो खोप दिने अभियान अन्तर्गत मंगलवार र बुधवार दुई दिनमा नगरभित्रका ५ हजार ४५८ बालक र ४ हजार ८५७

बाँकी पेज ७ मा

कमजोर शिक्षा नीतिले साम्राज्यवादी देशलाई मद्दत - अध्यक्ष बिजुक्छ

भक्तपुर । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे कमजोर शिक्षा नीतिले साम्राज्यवादी देशलाई मद्दत पुगिरहेको बताउनुभएको हो ।

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित खप माध्यमिक स्थायित्व दिन वर्तमान सहयोग गरेकोले साम्राज्यवादी देशलाई मद्दत पुगिरहेको बताउनुभएको हो ।

बाँकी पेज ७ मा

मुस्ताङमा भेटियो नयाँ प्रजातिको चरा

काठमाडौं । मुस्ताङमा तालुधर्स अर्जुनक नामको नयाँ प्रजातिको चरा भेटिएको छ । चराविद् सञ्जय था श्रेष्ठ र शङ्कर तिवारीले उपल्लो मुस्ताङको समर क्षेत्रमा नयाँ प्रजातिको चरा फेला पारेको नेपाल पन्ध्रविद्

सङ्गले जनाएको छ । नेपाल बर्ड रेकर्ड कमिटी (चरा अभिलेख तथा प्रमाणीकरण गर्ने समिति) का अध्यक्ष डा तुल्सी सुवेदीले श्रेष्ठ र तिवारीले उक्त तीनधर्स अर्जुनक जातको चरा नेपालमा पहिलो पटक भेटिएको विज्ञप्तिमार्फत् जानकारी दिएका छन् ।

बाँकी पेज ७ मा

स्वेच्छाले अलग्गै बसीरहेका आदिवासी समुदायको अधिकारको पक्षमा विश्वव्यापी बहस

कुमार यात्रु तामाङ कुनै पनि मानव अर्को समुदायसँग सम्पर्क स्थापित नगरी जीवन निर्वाह गर्न सक्छ कि सक्दैन भन्ने बहसका बीच संयुक्त राष्ट्रसंघले 'स्वेच्छाले अलग बस्न चाहनेहरूको' पक्षमा ३० औं अन्तराष्ट्रिय आदिवासी दिवशको नारा तय गरेको छ । राष्ट्रसंघले सन् २०२४ (यस वर्ष)को आदिवासी दिवशको नारा 'स्वेच्छाक रूपमा अलग बसीरहेका र भर्खरै सम्पर्कमा आएका आदिवासीको अधिकार संरक्षण' भन्ने नारा अगाडि सारेको हो । अन्तराष्ट्रिय आदिवासी दिवश यही ९ अगष्ट (२५ साउन, २०८१) मा मनाइँदै छ ।

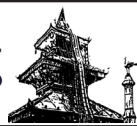
विश्वका ७० देशमा आफ्नै

थातथलोमा फरक परम्परा, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक तथा स्वशासनयुक्त राजनीतिक प्रणालीको अभ्यास गरिरहेका ४७ करोड जनसंख्यालाई आदिवासी भनेर सम्बोधन गरिन्छ । विश्व जनसंख्यामा उनीहरूको उपस्थिति ६.२ प्रतिशत रहेको छ, भने त्यसमध्ये १९ प्रतिशतमा

अति गरिबी रहेको छ । ८० प्रतिशत आदिवासीहरूमा खाद्य स्रोतमा आत्मनिर्भरता रहेको पाइन्छ । उनीहरूले करिव ५ हजार भन्दा बढी भाषाको प्रयोग गर्छन् र प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गर्ने काम गरिरहेका छन् । तिनै आदिवासी मध्ये

बाँकी पेज २ मा

प्रसिद्ध नेत्ररोग विशेषज्ञ डा. सन्दुक रुइत तथा पत्रकार चन्द्रकिशोर सम्मानित

-जयराम बिडारी

काठमाडौं । “करले होइन रहरेले धर्म गर्नुपर्छ” भन्ने बाणीलाई अङ्गीकार गरेको कर्मयोगी बर्दीविक्रम थापा सेवा गुठीद्वारा स्वर्गीय बर्दीविक्रम थापाको १०२ औं स्मृतिसभा तथा राष्ट्रगौरव पुरस्कारका साथै सेवा पुरस्कार समर्पण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा आयोजित कार्यक्रममा गुठीका अध्यक्ष तथा काठमाडौं विश्वविद्यालयका पूर्व कुलपति प्रा.डा.सुरेशराज शर्माको अध्यक्षता तथा दिव्य शताब्दी पुरुष डा.गौरीशंकर लाल दासको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न गरिएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि शंकरलाल दासद्वारा वरिष्ठ नेत्ररोग विशेषज्ञ डा. सन्दुक रुइतलाई दुई लाख बाइस हजार दुई सय बाइस नगद राशी सहित सम्मान पत्र सहित ‘बर्दीविक्रम राष्ट्रगौरव पुरस्कार २०८१’ ले सम्मानित गरियो । साथै सो अवसरमा ‘सेवा पुरस्कार नेपाल २०८१’ पत्रकार तथा स्तम्भकार चन्द्रकिशोरलाई दुई लाख बाइस हजार दुई सय बाइस नगद राशी सहित सम्मान पत्रले सम्मानित गरिएको थियो । सोही अवसरमा लोकविक्रम थापाद्वारा हिन्दू विद्यापीठ नेपाल थलीका छात्र अनुप दाहाललाई ‘बर्दीविक्रम चरित्र निर्माण पुरस्कार २०८१’ दश हजार नगद राशी सहित प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको थियो । साथै

श्रम तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्री सरत् सिंह भण्डारीद्वारा चिरीकाजी महर्जनको तर्फबाट उनकी धर्मपत्नी पुनमाया महर्जन पच्चीस हजार नगद राशीको ‘श्रम सम्मान तथा आर्थिक सहयोग’ प्रदान गरिएको थियो ।

कार्य समिति सदस्य श्रीओम श्रेष्ठ ‘रोदनद्वारा’ स्वागत गरिएको उक्त कार्यक्रममा संस्थाका कोषाध्यक्ष रहेका किरण थापाद्वारा संस्थगत गतिविधिका बारेमा प्रकाश पारिएको थियो ।

कार्यक्रममा गुठीको मुखपत्रका रुपमा ‘सेवा नेपाल २०८१’ तथा कृष्णप्रसाद भट्टराई स्मृति ग्रन्थ ‘किसुनजी’ लोकार्पण समेत गरिएको थियो । सो अवसरमा ग्रन्थका सम्पादक समेत रहेका हरि मञ्जुश्रीद्वारा विमोचित कृतिबारे प्रकाश पाउँ निष्ठाको राजनीति गर्ने, शालिन , शौम्य, अनि रशिक स्वभावका आध्यात्मिक चिन्तकका रुपमा परिचित, अन्तरिमकालका प्रधानमन्त्री हुँदा तोकिएकै समयमै संविधान जारी गर्न सक्षम नेपाली कांग्रेसका संस्थापक नेताका रुपमा समेत परिचित किसुनजीका विविध पक्षबारे प्रकाश पारेका थिए ।

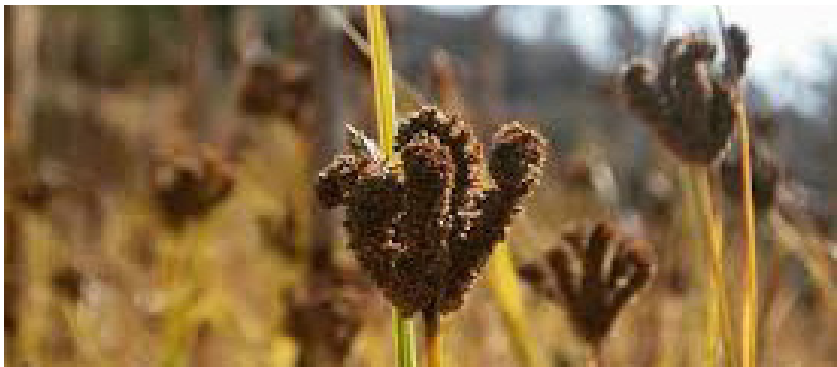
सम्मानित व्यक्तित्व डा.सन्दुक रुइतले समाजसेवी, कर्मयोगी तथा कुशल प्रशासकका रुपमा सुप्रसिद्ध बर्दीविक्रम थापाको नाममा स्थापित गरिएको गरिमाभय पुरस्कारबाट पुरस्कृत हुन पाएकोमा समाज र राष्ट्रप्रतिको जिम्मेवारी र कर्तव्य अझै बढेर गएको बताए

अर्का सम्मानित व्यक्तित्व चन्द्रकिशोरले आफू किसान परिवारमा हुर्किएकोले एकपटक संयोगवस् हस्तलिखित पत्रिका कसरी प्रकाशित गर्ने तथा पत्रकारिता के हो भन्ने पुस्तक पढेपछी आफ्नो जीवनको मार्ग नै परिवर्तन भएको बताउँदै, जुन कुराले आफ्नो लेखन कर्ममा सक्रियता बढेको बताए । पत्रकारिताका क्षेत्रमा देखिने सत्ताको महिमागान र भुईमान्छेहरुको आवाज मध्य भुईमान्छेको आवाजलाई प्राथमिकतामा राखेर लेखनको माध्यमबाट प्रस्तुत गर्ने साहस गरिएकोले आज अग्लो व्यक्तित्व निर्माण गरेकाहरुसंग कृम जोडेर बस्ने अवसर जुरेको उल्लेख गर्दै प्राप्त पुरस्कारले थप जिम्मेवारी बढेको महसूस गरेको बताए ।

सोही अवसरमा पूर्व मन्त्री तथा वरिष्ठ राजनीतिज्ञ नवराज सुवेदीले सम्मानित व्यक्तित्वद्वयका वैशिष्ट्य कर्मको प्रसंसा गर्दै सहि व्यक्तित्वले ठीक पुरस्कार र सम्मान प्राप्त गरेकामा सन्तोष व्यक्त गर्दै बर्दीविक्रम थापाका विविध पक्षका बारेमा प्रकाश पारेका थिए । यसैगरि कार्यक्रममा श्रममन्त्री भण्डारीले किसुनजीसँगका केही रोचक प्रसंगहरु सुनाएका थिए । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि रहेका डा. गौरीशंकर लाल दासले सम्मानित दुवैजना आ-आफ्ना क्षेत्रका अत्यन्त योग्य र सक्षम व्यक्तित्व रहेको उल्लेख गर्दै त्यस्ता विशिष्ट व्यक्तित्वहरुलाई सम्मानित गर्न पाउँदा आफै सम्मानित भएको महसूस गरेको बताए । यसैक्रममा गुठीका अध्यक्ष प्रा.डा.सुरेशराज शर्माले आत्मप्रशंसा भन्दा पनि किशुनजी जस्तो व्यक्तित्वको बारेमा स्मृति ग्रन्थ प्रकाशित गरी सार्थक कर्म गरेकोमा साथै समाजका योग्य व्यक्तित्वको खोजी गरी पुरस्कृत गर्न पाएकोमा सन्तोष व्यक्त गरे ।

साहित्यकार तथा पत्रकार राजेश खनालद्वारा सञ्चालन गरिएको उक्त कार्यक्रम सभ्य एवं भव्य रुपमा सम्पन्न गरिएको थियो ।

नेपालमा कोदो मात्रै बर्सेनि ७५ करोडको आयात

काठमाडौं । कोदो नेपालको रैथाने खाद्य बालीको रुपमा चिनिन्छ । प्रत्येक वर्षको साउन १५ मा नेपालका विभिन्न ठाउँमा ‘कोदो दिवस’ अनौपचारिक रूपमा मनाउने गरिन्छ । कोदो रोप्ने मुख्य सिजन साउन भएकाले अनौपचारिक रूपमा १५ साउनलाई कोदो दिवसका रूपमा मनाउँदै आएको कृषि मन्त्रालयले जनाएको छ ।

देशको सबै जिल्लामा कोदो खेती गरिएको पाइए पनि यो उत्पादनका हिसाबले अत्यन्तै कम छ । नेपालमा सबैभन्दा धेरै खेती हुने जिल्ला खोटाङ, सिन्धुपाल्चोक, बाग्लुङ, स्याङ्जा, कास्की, ओखलढुंगा, गोरखा र सिन्धुली हुन् ।

कोदो कम वर्षा हुने, कम उर्वर भूमि, सिञ्चित र असिञ्चित दुवै अवस्थामा उब्जिन सक्ने भएकाले यसको व्यावसायिक उत्पादन भने हुन नसकेको कृषि मन्त्रालयका अधिकारीहरू स्विकार्छन् ।

तर, कोदो नेपालको रैथाने बाली भनिरहँदा नेपालले करोडौंको आयात गरेको तथ्यांक भेटिन्छ । भन्सार कार्यालयको तथ्यांक अनुसार गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा मात्रै १ करोड ५२ लाख ९२ हजार किलो अर्थात् ७५ करोड ४१ लाख रुपैयाँको कोदो आयात भएको छ ।

यस्तै कोदोको विउ २ लाख २८ हजार रुपैयाँ बराबर आयात भएको छ । यसो त नेपालले कोदो आयात मात्रै नभई निर्यात पनि गर्छ, तर थोरै मात्रामा । गत आवमा नेपालले आठ देशमा कोदोको विउ निर्यात गरेको थियो । यसले नेपाली कोदोको विउ अस्ट्रेलिया, हङकङ, जापान, क्यानडा, इटाली, कोरिया,

अमेरिका, वेलायतमा निर्यात भएको देखिन्छ । जसमा सबैभन्दा धेरै दक्षिण कोरियामा २८ लाख ६५ हजार रुपैयाँ बराबर निर्यात भएको छ । यस्तै अस्ट्रेलिया, हङकङ र कोरियामा पनि थोरै कोदो निर्यात गरेको देखिन्छ ।

कृषि मन्त्रालयका एक अधिकारीका अनुसार यसरी कोदो निर्यात हुनु नेपाली विउको विश्व बजारमा माग रहेकाले नमुनाका रूपमा गइरहेको बताउँछन् । ‘हाम्रो रैथाने बिउलाई धेरै देशले परीक्षण गर्न लगेको पनि देखिन्छ, अर्को चाहिँ नेपालीहरू धेरै रहेको देशमा त्यहाँका स्थानीय पसलेहरूले पनि लगेका हुन्, व्यावसायिक रूपमा कोदो खासै निर्यात हुँदैन,’ उनले भने ।

कृषि अर्थशास्त्री अभिनाश सिलवाल नेपालमा रैथाने बाली ब्रान्डिङ गर्न ढिला हुँदा कोदो आयात गर्नुपर्ने अवस्था आएको बताउँछन् । ‘हाम्रो सरकार र किसान दुवैको फोकस नगरे बाली र तरकारीमा मात्रै भयो, तर संसारभरि नै हुने कुरामा फोकस गरिएन, कोदो-फापरमा ध्यान दिइएन यसको असर हो करोडौंका आयात हुनु,’ सिलवालले भने ।

उनले बेलेमा नेपालमा कोदो खेतीलाई ब्रान्डिङ गरेर उत्पादन नलिए केही समयपछि नेपालको रैथाने भन्ने अस्तित्व नै नरहने बताए । नेपालको विउ विदेश गइरहनुलाई उनले कोदोको महत्त्व संसारभरि हुँदा नेपालले मार्केटिङ गर्न नजानेको बताए ।

बाली विकास तथा कृषि जैविक विविधता संरक्षण केन्द्रका अनुसार वैज्ञानिक भाषामा कोदो, चिनो, कागुनो, जुनेलो, बाजरा, साँवालगायत बाली सबै कोदो वर्गमा पर्दछन् । तर, नेपाली भाषामा कोदो भन्नाले मसिना

गोलाकार दाना हुने घाँसे परिवार अन्तर्गत पर्ने परम्परागत अन्नबाली बुझिन्छ ।

नेपालमा खेती हुने कृषकका स्थानीय जातमा अरुण कोदो, भदौरे कोदो, बौलाहा कोदो, चरिकोटे कोदो, चुल्हे कोदो, च्याल्से कोदो, च्याल्हे कोदो, डल्ले कोदो, डल्ले सेतो, ढुङ्गे कोदो, दूधे कोदो, भुप्पे कोदो, कालो बुंगो, कालो कोदो, कात्तिके कोदो, कात्तिके डल्ले, किर्ने कोदो लगायत ५० भन्दा बढी छन् । त्यस्तै उन्नत जातमा ओखले-१, डल्ले-१, काब्रे कोदो-१, काब्रे कोदो-२, शैलुङ कोदो-१ छन् ।

केन्द्रले निकालेको एक प्रकाशन अनुसार देशको कूल खाद्यान्न बाली क्षेत्रफलको ७.७ प्रतिशत हिस्सा ओगट्ने कोदोले कूल क्षेत्रफलको ९.५ प्रतिशत पहाडी भेगमा मात्रै पर्छ । नेपालको तराइदेखि समुद्र सतहबाट ३ हजार १ सय मिटरसम्मका उच्च पहाडी क्षेत्रसम्म कोदो खेती गरिने गरेको उक्त प्रकाशनमा उल्लेख छ ।

परम्परागत रूपमा कोदो मुख्यतः ढिँडो, रोटी, रक्सी र पशु आहारामा प्रयोग हुने गरेको पाइन्छ । यसको ढिँडो कडा परिश्रम गर्ने श्रमजीवीको पहिलो रोजाइको खाना हो । नेपालका आदिवासी जनजाति समुदायमा कोदोको सांस्कृतिक महत्त्व पनि रहेको छ । चाडपर्व तथा पूजाआजामा कोदोको रक्सी चढाउने तथा अतिथि सत्कारमा समेत प्रयोग हुने गर्छ । खेती गर्न सजिलो हुनुका साथै कोदो ज्यादै पोष्टिक खाद्यान्न हो ।

केन्द्रका अनुसार पोष्टिक खाद्यतत्वका हिसाबले अन्य बालीभन्दा कोदोलाई उच्च स्थान दिन सकिन्छ । कोदोमा चामल र मकैमाभन्दा ३५ गुणा र गहुँभन्दा ८.८ गुणा बढी क्याल्सियम पाइन्छ । त्यस्तै चामलभन्दा २.३ गुणा, मकैभन्दा ३.७ गुणा र गहुँभन्दा १.५ गुणा बढी फलाम पाइन्छ ।

१ सय ग्राम कोदोबाट औसतमा ७६.३ ग्राम कार्बोहाइड्रेड, ९.२ ग्राम प्रोटीन, २.२ ग्राम खरानी, १.४ ग्राम चिल्लो, ३.५ ग्राम रेशा, ३ सय ६० मिलिग्राम क्याल्सियम, २ सय ५४ मिलिग्राम फस्फोरस, ७.४ मिलिग्राम फलाम र ३ सय ३३ क्यालोरी ऊर्जा प्राप्त हुन्छ । कोदोमा पाइने प्रोटीनमा दूधमा जस्तै मिथायोनिन र सल्फरयुक्त एमिनो एसिड पाइन्छ ।

विश्वका ती पाँच ठूला विमान दुर्घटनामा कहिले ५८३ र कहिले ३२९ जनाको मृत्यु

काठमाडौं । गत साउन ९ गते काठमाडौँबाट पोखरा उड्ने क्रममा सौर्य एयरलाइन्सको विमान धावन मार्गबाट केही पर दुर्घटना भएको छ । दुर्घटना हुँदा विमानमा चालक दलका सदस्यसहित १९ जना सवार थिए । दुर्घटनामा १८ यात्रुले ज्यान गुमाएका छन् भने विमानका पाइलट गम्भीर घाइते भएका र उनको अवस्था सामान्य रहेको अस्पताल स्रोतले बताइएको छ । विमान दुर्घटनाको कुरा गर्दा विगत ५४ वर्षमा ११ हजार ७८८ विमान दुर्घटनाग्रस्त भएका छन्, जसमा ८५ हजारभन्दा बढी यात्रुले ज्यान गुमाएका छन् ।

संसारको सबैभन्दा ठूलो विमान दुर्घटनाको बारेमा कुरा गर्दा, यो दुर्घटना मार्च २७, १९८८ मा लस रोडियोस एयरपोर्टमा भएको थियो । यस दुर्घटनामा पान एयर र केएलएम एयरलाइन्सका विमानहरू एक आपसमा ठोक्किएका थिए । यस दुर्घटनामा कुल ५८३ यात्रु र चालक दलको मृत्यु भएको थियो, विश्वको सबैभन्दा खराब दुर्घटना मध्ये एक, जसमा केएलएम का २३४ यात्रु र १४ चालक दलका सदस्यहरू छन् । यस दुर्घटनामा पानका ३९६ यात्रुमध्ये ३ सय ३५ जनाको मृत्यु भएको थियो ।

पहाडमा विमान ठोक्कदा, ५२० जनाको ज्यान गयो विश्वको दोस्रो ठूलो दुर्घटना अगस्ट १२, १९८५ मा टोकियोबाट १०० किलोमिटर टाढा भएको थियो । यो दुर्घटनामा जापान एयरलाइन्सको फ्लाइट १२३ टोकियोबाट ओसाकाका लागि उडेको थियो । टेकअफ गरेको करिब ३२ मिनेटपछि विमान ताकामागहरा हिमालसँग ठोक्किएको थियो । उक्त दुर्घटनामा विमानमा सवार ५२० जनाको मृत्यु भएको थियो, जसमा ५०९ यात्रु र १५ उडान चालक दलका सदस्य थिए । यो विमान दुर्घटना अहिलेसम्मकै सबैभन्दा ठूलो दुर्घटना हो, जसमा विमानमा सबैभन्दा बढी यात्रुले ज्यान गुमाएका छन् ।

आकाशमै दुई विमान ठोक्किएर ३४९ जनाको ज्यान गयो विश्वको तेस्रो ठूलो विमान दुर्घटना दिल्लीको चरखी दादरीमा भएको थियो । १२ नोभेम्बर १९९६ मा भएको उक्त दुर्घटनामा चिमकेन्टबाट दिल्ली आउँदै गरेको कजाकस्तान एयरलाइन्सको फ्लाइट १९०७ र दिल्लीबाट धरान जाँदै गरेको साउदी एयरलाइन्सको ७६३ नम्बरको फ्लाइट एक आपसमा ठोक्किएका थिए । यस दुर्घटनामा ३४९ जनाको मृत्यु भएको थियो । यो हवाई दुर्घटना हावामा भएको सबैभन्दा खतरनाक दुर्घटना हो । उक्त दुर्घटनामा विमानमा सवार एक जना पनि यात्रु बाँच्न सकेनन् ।

पेरिस नजिकैको जंगलमा विमान दुर्घटना, ३४६ जनाको मृत्यु टर्किस् एयरलाइन्स विश्वको चौथो ठूलो दुर्घटनामा परेको छ । टर्की एयरलाइन्सको फ्लाइट ९८१ ओर्ली एयरपोर्टबाट लन्डनको लागि उडेको थियो । उडान भरेको केही समयपछि विमानको कागो गेट विमानबाट अलग भयो, जसका कारण ठूलो विष्फोट भयो । यसपछि विमानको माथिल्लो तला खसेको थियो । केही समय पछि, विमान डाइभिड गर्ने क्रममा पेरिसको उत्तर-पूर्वी जङ्गलमा दुर्घटनाग्रस्त भयो । उक्त दुर्घटनामा विमानमा सवार सबै ४६ यात्रुको मृत्यु भएको थियो ।

आयरल्याण्डमा एयर इन्डियाको विमान दुर्घटना, ३२९ जनाको मृत्यु विश्वको सबैभन्दा ठूलो दुर्घटना भारतको एयर इन्डियासँग सम्बन्धित छ । जुन २३, १९८५ मा, एयर इन्डियाको फ्लाइट १८२ टोरन्टोबाट उडेको थियो । यो उडान मोन्ट्रियलबाट लन्डन हुँदै दिल्ली पुग्ने थियो । आयरल्याण्डको दक्षिण-पश्चिम तट नजिकै विमानको कागोमा अचानक ठूलो विस्फोट भयो र विमान दुर्घटनाग्रस्त भयो । यस दुर्घटनामा विमानमा रहेका सबै ३०७ यात्रु र २२ चालक दलका सदस्यको मृत्यु भएको थियो ।

“कामचलाको पहिलो रोजाई, सुरक्षित र उच्चतम बालकुमारी”

बाल तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
BALKUMARI SAVING & CREDIT CO-OPERATIVE LTD.
संस्थापक: का.वा.व. सुरु भएको महीनामा परिचर्चन गर्न सकिने ।
संस्थापक: का.वा.व. सुरु भएको महीनामा परिचर्चन गर्न सकिने ।

बालकुमारी पेन्सन बचत

Pension

सुनिश्चित भविष्यको लागि बालकुमारी पेन्सन बचत

१८ देखि ५५ वर्ष सम्मका सदस्यहरूले बचत गर्न सकिने ।
६० वर्ष पुरा भएपछि फ्रन्ड महीना उच्चतम व्याज भुक्तानी गर्ने ।
वारिरीक रुपमा अक्षर भएमा घरमै पुगी पेन्सन प्रदान गर्ने ।
निःशुल्क मोबाइल बैकिङ सुविधा ।
विविध परिस्थितिमा धेरै रकम षित पाउने ।
आफ्नै जम्मा गरेको बालकुमारी पेन्सन बचतमा बाप छट गर्न चाहिँमा आ.व. सुरु भएको महीनामा परिचर्चन गर्न सकिने ।
न्यूनतम मासिक रु. ५००/- बाट पेन्सन बचत सुरु गर्न सकिने ।

Email: basic@mail.com.np
Website: www.balkumarisaccos.com.np

माओवादी शान्ति प्रक्रियामा आएको भएँडै १९ वर्षमा ५ वर्ष सत्ता बाहिर

काठमाडौँ । पार्टी केन्द्रीय कार्यालय पेरिसडाँडामा चार दिनदेखि जारी माओवादी केन्द्रको पदाधिकारी बैठकमा नेताहरूले पहिलो पटक दिल खुलेर बहस गरेका छन् । अहिलेको परिस्थितिमा विचारको विकास र पार्टी निर्माणबारे सबै नेताहरूले समय लिएर आ-आफ्ना धारणा राखे ।

कांग्रेस-एमालेविच भएको ७ बुँदे सहमतिदे सत्ताच्युत हुन पुगेका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ले पहिलो पटक सबैको कुरा ध्यानपूर्वक सुनेको नेताहरूले अनुभूति गरेका छन् । सोमवार सबै पदाधिकारीले आ-आफ्ना धारणा राखेपछि अध्यक्ष प्रचण्डले बैठकमा उठेका प्रश्नको जवाफ दिने बताइएको छ ।

यो समाचार तयार पार्दासम्म पार्टी प्रवक्ता अग्निप्रसाद सापकोटाले मंगलवार पार्टीको भावी योजनाको प्रारूप तयार हुनेजानकारी दिए । उनका अनुसार पदाधिकारी बैठकले स्थायी समिति बैठक बोलाउने छ । स्थायी समिति बैठकले आगामी केन्द्रीय समितिको एजेण्डा तय गर्नेछ र त्यसैले पार्टीले नयाँ योजना ल्याउने प्रवक्ता सापकोटाले दाबी गरे ।

‘पार्टीभित्र अहिले विचारको विकास र पार्टी निर्माणबारे वृहद्भ्रम छलफल भएको छ । विचार संश्लेषणका आधारमा पार्टीको भावी योजना बन्नेछ । कसरी जाने भन्ने विषयमा बैठकले निर्देशन दिनेछ’, उनले भने ।

पार्टीका सचिव राम कार्कीले कम्युनिस्ट पार्टीमा ओरालो लागेपछि चेत खुल्ने गरेको उदाररण प्रस्तुत

स्वेच्छाले.....

फरक प्रकृतिका आदिवासीहरू ‘स्वेच्छिक रुपमाअलग बसिरहेका र भर्खैरै सम्पर्कमा आएका आदिवासी’ हुन् ।

आधुनिक विश्व र बजारबाट टाढा रहेका आदिवासीहरूलाई ‘स्वेच्छिक रुपमा अलग बसिरहेका आदिवासी’ भनिन्छ । केही आदिवासीहरू भने प्रारम्भिक रुपमा विश्व समुदायसंग सम्पर्कमा आएका छन्, यस प्रकारका आदिवासीलाई ‘प्रारम्भिक सम्पर्कमा आएका आदिवासी’ भनिन्छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघको अनुमानमा यस प्रकारका आदिवासीहरूको लगभग २०० समूहमा रहेका छन् । तिनीहरू बोलिभिया, ब्राजिल, कोलम्बिया, इक्वेडर, भारत, इन्डोनेसिया, पपुवान्युगिनी, पेरु र भेनेजुएलाका

गरेका थिए । उनले शान्ति प्रक्रियामा आएपछि पार्टी सत्तामुखी हुँदा नेताहरूको सुभाव नेतृत्वले नसुन्दा समस्या आएको निष्कर्ष निकाल्दै अहिले कम्तीमा खुला बहस भएकोमा खुसी व्यक्त गरेका थिए ।

आइतवारको बैठकमा डेढ घण्टा बोलेका उपमहासचिव जनार्दन शर्माले माओवादी इतिहासदेखि अहिलेको अवस्थासम्म उठान र बैठानबारे आफ्नो धारणा राखेका थिए । साथै उनले आफ्नो कुरा नेतृत्वले नसुनेकोमा गुनासो पोखेका थिए । सचिव गणेश साहले अध्यक्ष प्रचण्डलाई मुख्य नेतृत्वको भूमिका लिन पनि नसकेको भन्दै आगामी दिनमा लिन शुभकामना दिएका थिए । साथै उनले ‘अध्यक्ष प्रचण्डले धेरै बोलिसक्नुभयो । अब कम बोल्नुहोला’ भन्दै धेरै लेखपढ गर्न र अरूको कुरा सुन्नसुभाब दिएका थिए ।

चार दिनको बहसले पार्टीलाई फेरि नयाँ उचाइमा पुर्‍याउन सकिने उपमहासचिव हरिबोल गजुरेलको आत्मविश्वास छ । पड्यन्त्रमुलक ढङ्गबाट कांग्रेस-एमालेले माओवादीलाई सत्ताच्युत गरे पनि प्रकारान्तरमा यसले पार्टी बनाउन अवसर मिलेको निष्कर्ष उनले निकाले ।

यता पहिलो दिनमै आफ्ना धारणा राखेका अर्का सचिव चक्रपाणि खनालले माओवादी शान्ति प्रक्रियामा आएको भएँडै १९ वर्षमा १४ वर्ष सत्तामा रहेको भन्दै यस विचमा पार्टी कहाँ चुक्यो भन्ने विषयमा पनि प्रश्न आएको स्वीकारे । साथै आगामी दिनमा

दुर्गम जंगलहरूमा बस्छन् । नेपालको सन्दर्भमा राउटेहरू ‘प्रारम्भिक सम्पर्कमा आएका आदिवासीहरू’ हुन् । तथापि उनीहरूको संस्कार, संस्कृति, विश्वास र परम्पराका आधारमा उनीहरू पनि ‘स्वेच्छिक रुपमा अलग बसिरहेका आदिवासी’ नै हुन् ।

‘स्वेच्छिक रुपमा अलग बसिरहेका र प्रारम्भिक सम्पर्कमा आएका आदिवासी’हरू आधुनिक समाजबाट अलग हुन चाहन्छन् । उनीहरूको आफ्नै संस्कृति, भाषाको संरक्षण गर्दै परम्परागत प्राकृतिक वातावरणमा रहन चाहन्छन् । यस प्रकारका आदिवासीहरू तर पछिल्लो समयमा तिनीहरूको भूक्षेत्रमा आधुनिक कृषिको विस्तार, खानी

सदनदेखि सडकसम्म पार्टीलाई कसरी प्रभावकारी बनाउने भन्ने विषयमा बहस केन्द्रित भएको उनको भनाइ छ ।

यसै विषयमा बैठकको अन्तिममा आफ्ना भनाइ राखेका उपमहासचिव गजुरेल र सुरुमै आफ्ना विचार राखेका सचिव खनालको अनुभूति जस्ताको तस्तै राखिएको छ । प्रस्तुत छ, गजुरेल र खनालले दिएको विचारको सम्पादित अंश:

अहिले विचार निर्माण नै मुख्य कुरा हो : हरिबोल गजुरेल
पछिल्लो घटनाक्रमबारे सबै नेताहरूले आ-आफ्ना धारणा राखेका छन् । भावी दिनमा पार्टीलाई कस्तो बनाउने ? रणनीति र कार्यनीति कस्तो बनाउने ? कसरी जाने ? नेताहरूको रुपान्तरण कसरी गर्ने ? लगायत विषयमा उजागर गर्ने काम भयो । नेताहरूको कार्यशैली, आचरण, गुटबन्दीका विषयमा केही प्रश्न उठेका छन् ।

पड्यन्त्रकारी ढङ्गले सरकार परिवर्तन गरियो, त्यो राम्रो होइन । यद्यपि सकारात्मक ढङ्गले पार्टीलाई अगाडि बढाउने राम्रो अवसर हो । माओवादीलाई एउटा अवसर आएको छ । माओवादीले ठिक ढङ्गले ट्याकल गर्‍यो भने ठुलो अवसर हो ।

बैठकमा सबैले मनमा लागेका कुरा भन्न पाए । अध्यक्षले कुरा सुन्नभयो । हिजो सम्भव थिएन । लिडरशीपले पनि धक्का खाएका छन् । पार्टीले पनि धक्का खाएको छ, खाइन्छ पनि । धक्का खाएपछि अखिर चेतना आउँछ । अब माओवादीका लागि यो टर्निङ प्वाइन्ट हुन सक्छ । छलफलबाट सही निष्कर्ष निकाले आवेश र उत्तेजनामा नआई काम गरे अवसर आउन सक्छ । अध्यक्ष प्रचण्डले संसदमा बोलेको अभिव्यक्तिले राम्रो सन्देश दिएको छ । अहिले विचार निर्माण नै मुख्य कुरा हो । विचार र राजनीति ठिक भएपछि अन्य कुरा ठिक हुँदै जान्छ । कार्यशैली आचरण त्यसैमा भर पर्छ । त्यसमा मेहनत

उत्खनन्, पर्यटनको आवागमन लगायत प्राकृतिक स्रोतहरूको दुरुपयोग आदिका कारण वनको अतिक्रमण र विनाशले तिनीहरूको जीवनशैलीमा बाधा पुर्‍याउने काम गरिहेका छन् । मानवशास्त्रीहरूको भनाइमा ती आदिवासीले पुस्तादेखि संरक्षण गर्दै आएका प्राकृतिक वातावरणलाई नष्ट भइरहेको छ ।

‘स्वेच्छिक रुपमा अलग बसिरहेका र प्रारम्भिक सम्पर्कमा आएका आदिवासी’हरूका सन्दर्भमा विभिन्न प्रकारका मतहरू छन् । तर उनीहरूको साझा विशेषता फरक जीवनशैली र आधुनिक समाजबाट अलग रहने प्रवृति नै हो । केही अनुसन्धानकर्ताहरूको विचारमा केही आदिवासीहरू आधुनिक समाजमा सम्पर्कमा आएर पनि स्वेच्छाले अलग बसेका हुन् ।

ब्राजिलको पानारा आदिवासी यस्तै स्वेच्छिक रुपमा अलग बसेको आदिवासी हुन् । ब्रिटिस अनुसन्धानकर्ता रिचर्ड मेसनको खोज अनुसार ब्राजिलमा सन्चालित एक सरकारी परियोजनाबाट प्रभावित भए पछि पानोराहरूको अस्तित्व संकटमा परेको थियो । परिणाम स्वरुप वातावरणीय ह्रास र अज्ञात रोग लागेर २५० भन्दा बढी ती आदिवासीहरूको मृत्यु भएको थियो । ब्राजिल सरकारले उनीहरूको भूक्षेत्र अतिक्रमण गरी उनीहरूले प्रयोग गरिरहेको भूमिमा आधुनिक कृषि प्रारम्भ गरे पछि यो संकट आइलागेको हो ।

यो परियोजनाले सो जातिहत्या नै गरेको भनाइ पनि छ । अहिले ब्राजिलको संघीय

गर्नुपर्छ ।

प्रतिपक्षमा पुग्दा खुसी भएको भन्ने कुरा विल्कुल सही होइन : चक्रपाणि खनाल

बैठकमा सरकारबाट हट्नुपर्नाको कारण, सदन, सडकबाट पार्टीलाई कसरी प्रभावकारी बनाउने ? सत्ता बाहिर रहेको अवस्थामा प्रतिपक्षको भूमिका कसरी निर्वाह गर्ने भन्ने कोणबाट विचार आएका छन् । अहिले नै यही कार्यक्रम बनाउने भन्दा पनि सत्ता पक्षको ७ बुँदे र संविधान संशोधनको विषयलाई हेरेर त्यही अनुसार जाउँ भन्नेमा छलफल केन्द्रित भएको छ । एमालेसंग कुन आधारमा एलान्स भएको थियो भन्ने विषयमा मोटामोटी कुरा उठेको छ । यसबारे अध्यक्षले जवाफ दिनुहोला । त्यतिबेला अध्यक्ष नै बढी जिम्मेवार भएको हुनाले कांग्रेससँग तोड्ने स्थिति के थियो ? उनले बलियो कम्युनिस्ट पार्टी निर्माण गर्ने भनेको थियो । भित्री कुरा केही भए गर्नुपर्ने फेरि भन्नुहोला । अहिले नै बैठक निष्कर्षमा पुगेको छैन । अध्यक्ष प्रचण्डले जवाफ दिएपछि एउटा निष्कर्षमा पुग्न सकिएला । अहिलेसम्म पार्टी निर्माणको कुरा भएको छ । कस्तो विचार भन्नेमा खासै कुरा भएको छैन । वैचारिक र सैद्धान्तिक समाजवादी हुनुपर्छ भन्ने उठेको छ ।

शान्ति प्रक्रियामा आएपछि पार्टी १४ वर्ष सत्तामा रहेछ । यसविचमा पार्टी ठुलो हुनुभन्दा कमजोर भएको छ । यो प्रश्न अनुत्तरित छ । सरकारमा बस्ने पर्थ्यो भन्ने अर्को तर्क थियो । संविधान हामीले निर्माण गर्ने, त्यस अन्तर्गत सरकारमा नबसेको भए भन्नु पार्टी रक्षा हुँदैन । त्यो त बस्नै पर्थ्यो भन्ने कुरा उठेको थियो । जहाँसम्म सत्तामा भन्दा प्रतिपक्षमा पुग्दा खुसी भएको भन्ने कुरा विल्कुल सही होइन । त्यो कुरा गलत हो । यद्यपि सरकारमा रहँदा कमी कमजोरीबारे प्रश्न उठेको छ ।

सरकारले ती जातिहरूसंग कुनै सम्पर्क नगर्ने शर्तमा आफ्नो परियोजना फिर्ता गरेको छ । ती आदिवासीहरू प्रारम्भिक सम्पर्कमा आए पछि अलग बसेका आदिवासी हुन् । कोलम्बियामा यस्तै एउटा घटना चर्चित रहेको छ । नुकाम भन्ने कोलम्बियाको आदिवासीलाई सरकारले आधुनिक जीवनशैलीमा रुपान्तरण गर्ने गरी नजिकैको शहरमा बसोबासको प्रबन्ध गर्‍यो । प्राकृतिक वातावरणमा बसोबास गरिरहेका आधाभन्दा बढी नुकामहरूमा शहरी प्रदूषणका कारण श्वासप्रश्वासको प्रकोप फैलियो । केही नुकामहरू लागुऔषध तस्कर हरूसंगको भडपमा परेर मृत्यु भए ।

यो आदिवासी पनि प्रारम्भिक सम्पर्कमा आएका आदिवासी हुन् । उनीहरूलाई अहिले अलग्गै बस्ने गरी त्यहाँको सरकारले विशेष व्यवस्था गरेको छ ।

हाम्रो छिमेकी मुलुक भारतको अण्डमान टापुहरूमा रहेका आदिवासीहरू पनि आधुनिक संसारमा आउन नचाहने जाति हुन् । भारत सरकारले उनीहरूको विशेष संरक्षित क्षेत्रका रुपमा मान्यता दिएको छ ।

बोलिभयाको माडिदी र हेथ नदीको आसपास बस्ने टोरोमेना आदिवासीहरू त्यहाँको राष्ट्रिय निकुन्ज बस्ने गरेका छन् । पूर्वी अमेजनमा बस्ने आवा जाति अहिले पनि बाँकी विश्वमा सम्पर्कमा नआएका जाति हुन् । उनीहरूलाई लुप्त जाति पनि भनिन्छ । यस्तै अमेजन बेसिनमा रहेका उरु-उरु-हाउ-हाउ तथा हिमारिमा, काम्पाजाति पनि

बाँकी पेज ५ मा

तीन देशद्वारा गाजामा युद्धविरामको आह्वान

क्यानबेरा- अष्ट्रेलिया, क्यानाडा र न्युजिल्यान्डले संयुक्त विज्ञप्ति माफत गाजामा तत्काल युद्धविरामको आह्वान गरेका छन् ।

अष्ट्रेलियाका प्रधानमन्त्री एन्थोनी अल्बनिज, क्यानाडाका प्रधानमन्त्री जस्टिन ट्रुडो र न्युजिल्यान्डका प्रधानमन्त्री क्रिस्टोफर लक्सनले गाजामा तत्काल युद्धविराम ,हेजबुल्लाह र इजरायलविचको द्वन्द्वको जोखिमबारे वक्तव्य जारी गरेका हुन् ।

विज्ञप्तिमा गाजाको भयावह अवस्थाले निम्त्याएको मानवीय दुःख अस्वीकार्य भएको उल्लेख गरिएको छ । उनीहरूले हमासले द्वन्द्वको अन्त्य गरी सबै बन्धकहरूलाई रिहा गर्नु पर्नेमा समेत जोड दिएका छन् ।

अक्टोबर-७ को आक्रमण र जारी आतंकवादी कार्यका लागि हमासको निन्दा गर्दै उनीहरूले गाजाको भावी शासनमा हमासको कुनै भूमिका नरहेको उल्लेख गरेका छन् ।

इजरायलले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको चिन्ता सुन्नुपर्ने कुरामा जोड दिँदै उनीहरूले नागरिकको सुरक्षाको लागि अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनको पालना गर्न आह्वान गरेका छन् ।

उनीहरूले गाजामा तत्काल युद्धविरामको आह्वान गर्दै मानवीयता सम्बोधनका लागि सहायता प्रवाहमा निरन्तर वृद्धि गर्न आवश्यक रहेको जनाएका छन् । यसै क्रममा अमेरिकी राष्ट्रपति जो बाइडेनको व्यापक युद्धविराम सम्झौतालाई स्मरण गर्दै उनीहरूले सम्झौताको लागि समर्थन व्यक्त गरेका छन् ।

निरन्तरको युद्धले गाजामा तनाव बढ्ने चिन्तासहित नेताहरूले अप्रिल १३-१४ मा इरानले इजरायलमा गरेको आक्रमणको निन्दा गर्दै इरानलाई थप अस्थिरता नफैलाउने आग्रह गरका छन् ।

उनीहरूले युद्ध विराम आह्वानको संयुक्त विज्ञप्तिमा तेल अवीवमा झुन आक्रमण र अन्तर्राष्ट्रिय ढुवानीमा हुथीहरूको गैर न्यायिक कार्यहरूको पनि निन्दा गरेका छन् ।

अष्ट्रेलिया, क्यानाडा र न्युजिल्यान्डका नेताहरूले राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद्को प्रस्ताव-१७०१ कार्यान्वयन गर्ने कूटनीतिक प्रयासलाई समर्थन व्यक्त गर्दै संलग्नहरूलाई संयमता अपनाउन आग्रह गरेका छन् ।

युद्ध लम्बिदाले इजरायल र लेबनान र यहाँका नागरिकका लागि विनाशकारी परिणाम निम्त्याउनेसमेत विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

इजरायल नियन्त्रित गोलान हाइटमा रकेट आक्रमण

एजेन्सी- लेबनानबाट प्रहार गरिएको रकेटले इजरायली कब्जामा रहेको गोलान हाइटसमा १२ जनाको ज्यान गएको हमासद्वारा सञ्चालित गाजाको स्वास्थ्य मन्त्रालयले जनाएको छ ।

हेज्बुल्लाहले लेबनानबाट मजदल शम्सको डुज सहरको फुटबल मैदानमा रकेट प्रहार गरी १० देखि २० वर्षका युवाहरूको हत्या गरेको इजरायली सेनाले बताएको छ ।

आक्रमणमा अन्य १८ जना युवाहरू घाइते भएका आपतकालीन सेवाले जनाएको हो ।

‘इजरायलले यो घातक आक्रमणको जवाफ दिनेछ र हेजबुल्लाहले यो हमलाका लागि अहिलेसम्म कहिल्यै नचुकाएको भारी मुल्य चुकाउनेछ,’ प्रधानमन्त्री बेन्जामिन नेतान्याहूले आफ्नो कार्यालयबाट जारी विज्ञप्तिमा भने ।

नेतान्याहूले संयुक्त राज्य अमेरिकाबाट इजरायल फर्केपछि सुरक्षा मन्त्रीमण्डलको बैठक बस्ने बताएका छन् ।

लेबनानका लागि विशेष संयोजक जेनिन हेनिस-प्लास्चर्ट र लेबनानमा संयुक्त राष्ट्रसंघीय अन्तरिम बल (युनिफिल) का प्रमुख एरोल्डो लाजारोले संयुक्त वक्तव्य जारी गर्दै यस समयमा अधिकतम संयमता अपनाउन आग्रह गरेका छन् ।

अमेरिकी राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद्ले यस ‘भयानक आक्रमण’को निन्दा गरेको छ ।

‘लेबनानी हेजबुल्लाहसहित सबै इरान समर्थित आतंकवादी समूहविरुद्ध इजरायलको सुरक्षाका लागि हाम्रो समर्थन अटल छ,’ एक प्रवक्ताले विज्ञप्तिमा उल्लेख गरेका छन् ।

इजरायली कब्जामा रहेको गोलान हाइटसमा भएको घातक रकेट आक्रमणमा तेहरान समर्थित हेजबुल्लाहमाथि लगाइएको आरोपको विरोध गर्दै इरानले आइतबार लेबनानमा कुनै पनि नयाँ सैन्य आक्रमणले ‘अप्रत्याशित परिणाम’ निम्त्याउन सक्ने चेतावनी इजरायललाई दिएको छ ।

‘इजरायलको कुनै पनि अज्ञानी कार्यले यस क्षेत्रमा अस्थिरता, असुरक्षा र युद्धको दायरा विस्तार गर्न सक्छ,’ विदेश मन्त्रालयका प्रवक्ता नासिर कनानीले भने। “इजरायल यस्तो मूर्खतापूर्ण व्यवहारको अप्रत्याशित परिणाम र प्रतिक्रियाका लागि जिम्मेवार हुनेछ,” उनले भने।

युरोपेली सङ्घको विदेश नीति प्रमुख जोसेप बोरेलले आक्रमणको निन्दा गर्दै स्वतन्त्र अनुसन्धानको आह्वान गरेका छन् ।

थिमि टाइम्स

– छिमेकी तथा आफ्ना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

– प्रेमचन्द

सम्पादकीय

नेताहरूको बेथिति, मनपरीतन्त्र र हैकमबादी प्रवृति

नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष प्रचण्डलाई सत्ताबाट हटाएर नेपाली कांग्रेसको सहयोगमा सरकारको नेतृत्वगर्न पुगेका नेकपा (एमाले) अध्यक्ष खड्गप्रसाद शर्मा ओली प्रधानमन्त्री भएपछिका दिनहरू उति आशालाम्दा देखिएका छैनन् । विशेषगरी ‘सुशासन’को नारा दिदै ‘भ्रष्टाचार गर्दिन र गर्न दिन्न’ भन्ने कथन हास्यास्पद थेगोमा सीमित हुनपुगेको छ । ओली मन्त्रिपरिषद्का सदस्यहरू कतिपय पहिले नै विवादमा मुछिएका छन् भने केही मन्त्रीको ‘स्वार्थ बाभिएको’ पानि स्पष्टै देखिन्छ ।

सरकारमा मुख्य घटक नेपाली कांग्रेसबाट छानिएका मन्त्रीको सूचीमा अपेक्षाकृत बढी विवादास्पद नाम भएकाले प्रधानमन्त्री ओलीको इच्छाविपरीत भएको भनी शङ्काको सुविधा दिन सकिन्थ्यो । तर, प्रदेश सरकारहरूमा देखिएको बेथिति र अनैतिक अभ्यासले ओली पनि चोखा देखिएनन् ।

एमालेको भागमा परेको लुम्बिनी प्रदेश सरकार गठन गर्दा संसदीय परम्परालाई मिच्छ्दै संसदीय दलका उपनेता चेतनारायण आचार्यलाई मुख्यमन्त्री बनाइयो । यसबाट एमाले संसदीय दलका नेता लीला गिरीको तेजोबध त भयो नै राजनीतिक नैतिकता र संसदीय परम्पराको पनि उपहास भयो । त्यस्तै नेपाली कांग्रेसका तर्फबाट हत्या, अपहरण, गुण्डागर्दीको अभियोग लागिसकेकाहरूलाई सरकारमा पठाइयो । नवनियुक्त मन्त्री बादशाह कुर्मीमाथि बाँके परसपुरकी निर्मला कुर्मीको अपहरण र हत्या गरेको आरोप लागेको छ ।

अर्का मन्त्री प्युठानका सरोज राणा गुण्डागर्दी र मानव बेचबिखनको अभियोगमा मुद्दा चल्दा ६ महिना पुर्पक्षमा थुनामा राखिएका व्यक्ति हुन् । लाग्छ, नैतिक पतन हुने कसुरमा मुद्दा चल्नु वा आरोप लाग्नु कांग्रेसबाट मन्त्री बन्ने एउटा आधार हो । नत्र विवादमा नमुछिएका व्यक्ति पनि थिए होलान् मन्त्री बनाउन मिल्ने !

लुम्बिनी प्रदेशलाई यसरी बेथिति र अमर्यादाको प्रदेश बनाउनुमा पनि मूलतः केन्द्रीय नेतृत्व नै जिम्मेवार देखिएको छ । एमालेका प्रदेश संसदीय दलका नेता गिरीले पदबाट राजीनामा दिएका छन् भने कांग्रेस प्रदेश समितिका सभापति अमरसिंह पुनले पनि असन्तुष्टि प्रकट गरिसकेका छन् ।

नेताहरूले गरेको बेथितिले मुलुक र ऐतिहासिक योगदान भएका पार्टीहरूकै पनि बेइज्जती तथा क्षति भएकोमा तिनले चिन्ता प्रकट गरेको भने खासै सुनिएको छैन ।

त्यस्तै यौन दुर्व्यवहारको आरोप लागेका व्यक्तिलाई निर्वाचन आयुक्तमा नियुक्ति दिन संवैधानिक परिषद्ले गरेको सिफारिसलाई संसदीय सुनुवाइ समितिका सदस्यहरूले सोमवार अस्वीकृत गरिदिएका छन् । यसबाट समितिको औचित्य त पुष्टि भएको छ तर संवैधानिक परिषद्का पदाधिकारी र सचिवालयको इमानदारीमा प्रश्न उठेको छ ।

त्यसो त राज्यका अधिकांश महत्त्वपूर्ण पदमा पुगेका व्यक्तिहरूको योग्यता र क्षमतामा सधैं नै प्रश्न उठ्ती नै रहेको छ । जनताले चुनेकाहरूमात्र होइन लोकसेवाले छानेका र राजनीतिक नियुक्ति पाएकाहरूमध्ये पनि अधिकांश कालान्तरमा ‘कुपात्र’ सिद्ध हुनेगरेका छन् ।

संवैधानिक परिषद्ले गर्ने गरेका सिफारिसहरूमा भने प्रायः ऐन र संविधानको मर्मलाई उपेक्षा गर्ने गरेको देखिएको छ । संसदीय सुनुवाइ छल्लेर गरिएका नियुक्तिदेखि सुनुवाइमा स्वीकृत गरिएकै पनि कतिपय पात्रहरूको विगत विवादास्पद रहेको र योग्यता नपुगेको पोल पटकपटक खुलेको छ ।

यस्तै त्रुटि अब दोहोरिन नदिने हो भने संसदीय समितिले नैतिक आचरणका आधारमा अस्वीकृत गरेको व्यक्तिको नाम सिफारिस गर्ने संवैधानिक परिषद्का सबै पदाधिकारीले नैतिक जिम्मेवारी लिनुपर्छ । ऐनले तोकेको दायित्व पूरा नगर्ने संवैधानिक परिषद्को सचिबलाई पनि यसमा जिम्मेवार बनाइनुपर्छ । यद्यपि, सिफारिसको मूल जिम्मेवारी परिषद्का अध्यक्षले लिनुपर्छ ।

अहिलेको जस्तो लज्जास्पद अवस्था उत्पन्न हुन नदिने हो भने संवैधानिक निकायका पदाधिकारी र सदस्यमा परिषद्का पदाधिकारीहरूबीच भागबन्दा गर्ने प्रथा पनि बन्द गर्नुपर्छ । राजनीतिक नेताका कृपापात्रलाई नियुक्ति दिने चक्करमा नै त यस्ता लाजमर्दा निर्णय हुने हुन् ।

यसरी देशको शासनसत्ता संचालन हुने निकाय र बिभिन्न सबैधानिक निकाय र विदेश स्थित कुटनीतिक नियोगमा हुने राजदूतहरूको नियुक्तिमा समेत राजनीतिक दलहरूबाट हुने गरेको भागबण्डामा योग्यताको आधारमा नभई व्यक्तिगत चाकरी चाप्नुषी र पहुँचको आधारमा हुने गरेको कारण पनि विश्वमाभर र आम नागरिकमा समते वर्तमान राजनीतिक दलका क्रियाकलाप माथि अविश्वास बढेको छ । तर तीनलाए आम जनता र देशको अवस्थाको बारेमा कुनै चिन्ता छैन । भनिन्छ काग कराउदै गर्द पिना सुक्दै गर्छ भन्ने नेपाली उखान बर्तमानको राजनीतिक दलको व्यवहारबाट पनि पुष्टी भएको छ । देशमा हाल अविरल वर्षाका कारण आइरहेको विपतीको स्थिति र हालै नेपाली आकाश असुरक्षित रहेको बारेमा पनि सरकार, संसद र सम्बद्ध निकाय गम्भिर बन्न सकेको छैन । यो नै देशको लागि दुर्भाग्यको अवस्था बनेको छ । तसर्थ दुवै दलका शीर्ष नेताहरूको बेथिति, मनपरी र हैकमविरुद्ध आवाज उठाउने आँट त्यही पार्टीका नेताहरूले नगरुन्जेल उनीहरू सुधिने सम्भावना देखिँदैन । दूला दलका नेताहरूले आआफ्ना नेता र प्रवृत्ति फेरिनु भने जनताले ती दल र तिनका नेताहरूलाई पक्कै बदल्नेछन् ।

सिंहदरबारका ‘कठपुतली’ बने प्रदेश प्रमुख !

● केशव सावद

देश संघीयतामा गए पनि प्रदेश सरकारहरू सिंहदरबारबाटै चल्ने गरेका छन् । संघमा गठबन्धन हेरफेर हुँदा प्रदेशमा पनि सरकार ढल्ने-बनिने गरेका छन् । प्रदेश सरकारहरू त अस्थिर भएकै छन्, संघमा राष्ट्रपतिको जस्तै प्रदेश सरकार गठनमा संवैधानिक भूमिका खेल्ने प्रदेश प्रमुखहरूको समेत सिंहदरबारबाटै पजनी गर्ने गरिएको छ ।

संविधानको धारा १६३ (३) मा राष्ट्रपतिले पदमुक्त नगर्दासम्म प्रदेश प्रमुखको पदावधि पाँच वर्षको हुने उल्लेख छ । तर, संघीय सरकार परिवर्तनसँगै प्रदेश प्रमुखहरू पदावधि बाँकी हुँदै फेरबदल हुने क्रमले निरन्तरता पाउँदै गएको छ । केपी शर्मा ओलीको नेतृत्वमा कांग्रेस-एमालेको गठबन्धन सरकार

वनेपछि पछिल्लोपटक सातमध्ये तीन प्रदेशका प्रदेश प्रमुखहरू बर्खास्त गरेर नयाँ प्रदेश प्रमुखहरू नियुक्त गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

सोमवार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले कर्णाली, लुम्बिनी र वागमती प्रदेशका बहालवाला प्रमुख बर्खास्त गरेर नयाँ प्रदेश प्रमुखहरू नियुक्तिका लागि राष्ट्रपतिसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको हो ।

मन्त्रिपरिषद्ले गरेको निर्णय र सिफारिसका आधारमा अब राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले अब तीनवटै प्रदेशका लागि नयाँ प्रदेश प्रमुखहरू नियुक्त गर्ने छन् । सरकारले कर्णालीमा यज्ञराज जोशी, लुम्बिनीमा कृष्णबहादुर घर्तीमगर र वागमतीमा दीपकप्रसाद देवकोटालाई नियुक्तिको सिफारिस गरिसकेको छ ।

संघीय सरकारमा प्रतिनिधित्व गर्ने ठूला दलहरू आफूनिक्कटका व्यक्तिहरूलाई प्रदेश प्रमुखमा नियुक्त गर्दै सत्ता बाहिर रहेका दलनिक्कटका व्यक्तिलाई जिम्मेवारीमुक्त गर्दै आएका छन् ।

स र क ा र ल े सोमवारको मन्त्रिपरिषद् बैठकबाट बर्खास्त गरेका कर्णालीका प्रदेश प्रमुख तिलक परियार र लुम्बिनीका प्रदेश प्रमुख अमिक शेरचन प्रतिपक्षमा रहेको नेकपा माओवादी केन्द्रका तर्फबाट सिफारिसमा परेका व्यक्ति थिए ।

कर्णाली र लुम्बिनीका नयाँ प्रदेश प्रमुख

यस्तै वागमतीमा बर्खास्त गरिएका यादवचन्द्र शर्मा प्रतिपक्षी दल नेकपा एकीकृत समाजवादीको सिफारिसमा प्रदेश प्रमुखमा नियुक्त गरिएका व्यक्ति हुन् । शर्माको स्थानमा सत्ताको नेतृत्व गरिरहेको नेकपा एमालेले कैलालीको धनगढीका देवकोटालाई प्रदेश प्रमुख बनाएको छ । उनी एमालेको केन्द्रीय अनुशासन आयोगका सदस्य हुन् । माओवादी केन्द्रनिक्कट परियार र शेरचनलाई हटाइएका प्रदेशहरू सत्ता साफेदार नेपाली कांग्रेसको भागमा परेका छन् । कांग्रेसले परियारका ठाउँमा पार्टीको केन्द्रीय सदस्यसमेत रहेका कञ्चनपुरको महेन्द्रनगरका यज्ञराज जोशी र शेरचनको ठाउँमा रोल्पा कांग्रेसका पूर्वसभापति घर्तीमगरलाई प्रदेश प्रमुख बनाएको छ ।

संघीय सरकारमा गठबन्धन परिवर्तन हुँदा प्रदेश सरकारमा भागबण्डा भएको यो पहिलो पटक भने होइन । यसअघि पनि कांग्रेस-माओवादी, एमाले-माओवादीबीच विभिन्न समयमा भएका सहमतिपछि प्रदेश सरकार र प्रदेश प्रमुखहरूसमेत परिवर्तन हुँदै आएका थिए ।

संघमा सरकार ढल्नेवित्तिकै प्रदेशमा पनि सत्ता परिवर्तन गर्ने र प्रदेश प्रमुखहरू फेरबदल गर्ने सिलसिला चलेपछि प्रदेश सरकारहरू जनतामा अलोकप्रिय र बदनाम हुने क्रम बढेको छ । प्रदेश प्रमुखहरू परिवर्तन गर्ने दलहरूको कदम प्रदेश

संरचना कमजोर बनाउने माध्यम बन्न पुगेको कतिपयको तर्क छ ।

जनताले उसै पनि प्रदेश संरचनाको औचित्यमाथि प्रश्न उठाउने गरेका छन् । यस्तो बेलामा संघमा हुने राजनीतिक अस्थिरतालाई प्रदेशसम्म आपूर्ति गर्ने काम कांग्रेस, एमाले, माओवादीजस्ता प्रमुख दलहरूले नै गर्दै आएका छन् ।

संविधान जारी भएपछि सम्पन्न पहिलो प्रतिनिधिसभा निर्वाचन सम्पन्न भएपछि प्रदेशहरूले पहिलोपटक २०७४ माघ पहिलो साता पहिलो पटक प्रदेश प्रमुखहरू पाएका थियो ।

त्यसयता संविधानअनुसार हरेक ५ वर्षमा प्रदेश प्रमुखहरू फेरिने भए पनि साढे ६ वर्षको अवधिमा प्रदेशहरूले तीनदेखि पाँचजना प्रदेश प्रमुखहरू भोगिसकेको छ ।

२०७४ माघ ५ गते पहिलो प्रदेश प्रमुख पाएका सात प्रदेशमध्ये कोशीले सबैभन्दा कम तीनजना तथा गण्डकी, मधेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशले समान पाँच-पाँचजना प्रदेश प्रमुख पाइसकेको छ । सरकारले सोमवारमात्रै नयाँ प्रदेश प्रमुख नियुक्त गर्ने निर्णय गरेका तीन प्रदेशहरू कर्णाली, लुम्बिनी र वागमती भने चौथो प्रदेश प्रमुख पाउन गइरहेका छन् ।

साढे ६ वर्षमा ३० जना प्रदेश प्रमुख

संविधानअनुसार सातवटै प्रदेशहरूले पहिलो प्रदेश प्रमुख पाएको ६ वर्ष ६ महिना पुगेको छ । यो अवधिमा सातवटै प्रदेशहरूले ३० जना प्रदेश प्रमुख (सरकारको पछिल्लो निर्णयसहित) पाइसकेको छ ।

जसमध्ये एकजना मात्र ३ महिनाका लागि र एकजना मात्र ६ महिनाका लागि प्रदेश प्रमुख बनेका छन् । ३ महिनाका लागि प्रदेश प्रमुख बन्नेमा गण्डकीकी पूर्वप्रदेश प्रमुख सीताकुमारी पौडेल हुन् भने ६ महिनाका लागि गंगाप्रसाद यादव सुदूरपश्चिममा प्रदेश प्रमुख बनेका थिए ।

गण्डकीका लागि तेस्रो प्रदेश प्रमुख बनेकी पौडेलको कार्यकाल ०७८ वैशाख २० देखि ०७८ साउन १२ सम्म रथ्यो । यस्तै सुदूरपश्चिमका लागि ०७८ वैशाख २० मा तेस्रो प्रदेश प्रमुख रहेका रुपमा नियुक्त भएका यादवको कार्यकाल ०७८ कात्तिक २३ सम्म रहेको थियो ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशका

हालसम्मका प्रदेश प्रमुख

१) मोहनराज मल्ल - ०७४ माघ ५ देखि ०७६ कात्तिक १७ सम्म
२) शर्मिलाकुमारी पन्त - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७८ वैशाख २० सम्म
३) गंगाप्रसाद यादव - ०७८ वैशाख २० देखि ०७८ कात्तिक २३ सम्म
४) देवराज जोशी - ०७८ कात्तिक २३ देखि ०८० फागुन ३० सम्म
५) नजिर मियाँ - ०८० फागुन ३०

देखि हालसम्म

कर्णाली प्रदेशका हालसम्मका

प्रदेश प्रमुख
१) दुर्गा केशर खनाल - ०७४ माघ ५ देखि ०७६ कात्तिक १७ सम्म
२) गोविन्दप्रसाद कलौनी - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७८ कात्तिक २३ सम्म
३) तिलक परियार - ०७८ कात्तिक २३ देखि (पदमुक्त गर्ने साउन १४ को मन्त्रिपरिषद् निर्णय)
४) यज्ञराज जोशी - (नियुक्त गर्ने साउन १४ को मन्त्रिपरिषद् निर्णय)

लुम्बिनी प्रदेशका हालसम्मका

प्रदेश प्रमुख
१) उमाकान्त भ्ना - ०७४ माघ ५ देखि ०७६ कात्तिक १७ सम्म
२) धर्मनाथ यादव - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७८ साउन १२ सम्म
३) अमिक शेरचन - ०७८ साउन १३ देखि (पदमुक्त गर्ने साउन १४ को मन्त्रिपरिषद् निर्णय)
४) कृष्णबहादुर घर्तीमगर - (नियुक्त गर्ने साउन १४ को मन्त्रिपरिषद् निर्णय)
गण्डकी प्रदेशका हालसम्मका प्रदेश प्रमुख

१) बाबुराम कुँवर - ०७४ माघ ५ देखि ०७६ कात्तिक १७ सम्म
२) अमिक शेरचन - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७८ वैशाख २० सम्म
३) सीताकुमारी पौडेल - ०७८ वैशाख २० देखि ०७८ साउन १२ सम्म
४) पृथ्वीमान गुरुङ - ०७८ साउन १२ देखि ०८० फागुन ३० सम्म
५) डिल्लीराज भट्ट - ०८० फागुन ३० देखि हालसम्म

वागमती प्रदेशका हालसम्मका

प्रदेश प्रमुख
१) अनुराधा कोइराला - ०७८ वैशाख २० देखि ०७८ साउन १२ सम्म
२) विष्णुप्रसाद प्रसाई - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७८ भदौ ३ सम्म
३) यादवचन्द्र शर्मा - ०७८ भदौ ३ देखि (पदमुक्त गर्ने साउन १४ को मन्त्रिपरिषद् निर्णय)
४) दीपकप्रसाद देवकोटा - (नियुक्त गर्ने साउन १४ को मन्त्रिपरिषद् निर्णय)

मधेश प्रदेशका हालसम्मका

प्रदेश प्रमुख
१) रत्नेश्वरलाल कायस्थ - ०७४ माघ ५ देखि ०७६ कात्तिक १६ सम्म
२) तिलक परियार - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७७ फागुन ६ सम्म
३) राजेश भ्ना अहिराज - ०७७ फागुन ७ देखि ०७८ साउन ३२ सम्म
४) हरिशंकर मिश्र - ०७८ भदौ १ देखि २०८० फागुन ३० सम्म
५) सुमित्रादेवी भण्डारी - ०८० फागुन ३० देखि हालसम्म

कोशी प्रदेशका हालसम्मका

प्रदेश प्रमुख
१) प्रा.डा. गोविन्दबहादुर तुम्बाहाङ - ०७४ माघ ५ देखि ०७६ कात्तिक १६ सम्म

२) सोमनाथ अधिकारी ‘प्यासी’ - ०७६ कात्तिक १८ देखि ०७८ कात्तिक २३ सम्म

३) परशुराम खापुङ - ०७८ कात्तिक २३ देखि हालसम्म

के भन्छ संविधान ?
संविधानको धारा १६३ (१) मा प्रत्येक प्रदेशमा नेपाल सरकारको प्रतिनिधिको रूपमा प्रदेश प्रमुख रहने व्यवस्था छ भने उपधारा २ मा राष्ट्रपतिले प्रत्येक प्रदेशका लागि एक प्रदेश प्रमुख नियुक्ति गर्ने उल्लेख गरिएको छ । उपधारा ३ मा राष्ट्रपतिले पदावधि समाप्त हुनुभन्दा अगावै निजलाई पदमुक्त गरेमा बाहेक प्रदेश प्रमुखको पदावधि पाँच वर्षको हुने भनिएको छ ।

एउटै व्यक्ति एक पटकभन्दा बढी एकै प्रदेशमा प्रदेश प्रमुख हुन नसक्ने व्यवस्था संविधानको धारा १६४ (४) ले गरेको छ । धारा १६४ मा प्रदेश प्रमुखको योग्यता तोकिएको छ । जसमा संघीय सदमुक्त सदस्य हुन योग्य भएको, ३५ वर्ष उमेर पूरा भएको र कुनै कानूनले अयोग्य नभएको व्यक्ति प्रदेश प्रमुखका लागि योग्य हुने भनिएको छ ।

संविधानको धारा १६५ मा प्रदेश प्रमुखको पद रिक्त हुने अवस्था तोकिएको छ । जसअन्तर्गत उपधारा १ मा राष्ट्रपति समक्ष लिखित राजीनामा दिएमा, पदावधि समाप्त भएमा वा सो अगावै राष्ट्रपतिले निजलाई पदमुक्त गरेमा, मृत्यु भएमा प्रदेश प्रमुखको पद रिक्त हुने व्यवस्था गरिएको छ ।

उपधारा २ मा भनिएको छ, ‘कुनै प्रदेशको प्रदेश प्रमुखको पद रिक्त भएको अवस्थामा प्रदेश प्रमुखको नियुक्ति नभएसम्मका लागि राष्ट्रपतिले अर्को कुनै प्रदेशको प्रदेश प्रमुखलाई त्यस्तो प्रदेशको समेत कामकाज गर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।’

संविधानको धारा १६६ मा प्रदेश प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गरिएको छ ।

धारा १६६ (१) अनुसार प्रदेश प्रमुखले संविधानबमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारको प्रयोग र कर्तव्यको पालन गर्ने, उपधारा २ मा उपधारा १ बमोजिम अधिकारको प्रयोग गर्दा वा कर्तव्यको पालन गर्दा संविधानबमोजिम कुनै निकाय वा पदाधिकारीको सिफारिसमा गरिने भनी किटानीसाथ व्यवस्था भएको कार्यबाहेक प्रदेश प्रमुखबाट सम्पादन गरिने अन्य जुनसुकै कार्य प्रदेश मन्त्रिपरिषदको सिफारिस र सम्मतिबाट हुने भनिएको छ ।

त्यस्तो सिफारिस र सम्मति मुख्यमन्त्रीमार्फत् पेश हुने संविधानमा उल्लेख छ । उपधारा ३ मा भनिएको छ, ‘उपधारा २ बमोजिम प्रदेश प्रमुखको नाममा हुने निर्णय वा आदेश र तत्सम्बन्धी अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण प्रदेश कानून बमोजिम हुनेछ ।’

खबरहबबाट

सुवर्ण अवसर !

सुवर्ण अवसर !!

सुवर्ण अवसर !!!

स्वास्थ्य नै धन हो ।

विशेषज्ञ स्वास्थ्यकर्मीद्वारा निःशुल्क सचेतना कक्षा तथा स्वास्थ्य परीक्षण

यस सिद्धार्थ साकोसको १६ औं स्थापना दिवसको अवसरमा आयोजित विशेषज्ञ स्वास्थ्यकर्मीद्वारा निःशुल्क सचेतना कक्षा तथा स्वास्थ्य परीक्षण निम्न मिति, समय र स्थानमा गर्ने भएको हुँदा इच्छुक महानुभावहरूले समयमा नै संस्थामा आफ्नो नाम दर्ता गराई स्वास्थ्य परीक्षण गराई स्वास्थ्य लाभ लिनुहुन हार्दिक अनुरोध गरिन्छ ।

उपलब्ध सेवाहरू

कलेजो (Liver) सम्बन्धी जाँच

नाक, कान, घाँटी (ENT) सम्बन्धी जाँच

हार्ड जोनी तथा नशा रोग सम्बन्धी जाँच

सचेतना कक्षा

मिति : २०८१/०४/१९ गते शनिवार

समय : बिहान १० बजे

स्थान : सिद्धार्थ भवन, शंखधर चौक

परीक्षण

मिति : २०८१/०४/१९ गते शनिवार

समय : बिहान ११ बजे देखि

स्थान : सिद्धार्थ भवन, शंखधर चौक

पुनर्वर्ष : औषधी सेवन गरिरहेको विरामीहरूले परीक्षण गर्ने आउँदा पुरानो कागजात साथमा लिएर आउनु होला ।

आयोजक

“अर्थिक तथा सामाजिक बलियोको कालेण्डर”

बढ्दो तथा उन्नत सहकारी संस्था लि.

सिद्धार्थ, बन्धु, सन्त, धर्म, मन्त्राली, वैद्य, लि.

Siddhartha Saving & Credit Co-operative Ltd.

मध्यम लिमि-२, खबर चौक, भक्तपुर, नेपाल ।

सिद्धार्थ

फोन नं. : ०१-५०८३८२६, ५०८३२५८

SIDDHARTHA SACC

समुदायको सम्बन्ध

किन अमेरिकामा राष्ट्रपतिको चुनावमा बढी भोट पाउनु पर्याप्त छैन ?

एजेन्सी । अमेरिकामा राष्ट्रपतिको निर्वाचन निकै रोचक अवस्थामा पुगेको छ । अहिले विश्वभरका सञ्चारमाध्यममा यी चुनावको चर्चा भइरहेको छ । वास्तवमा सत्तारूढ डेमोक्रेटिक पार्टीका आधिकारिक उम्मेदवार र वर्तमान राष्ट्रपति चुनावी दौडबाट पछि हटेकाले यो निर्वाचन निकै रोचक बनेको छ ।

रिपब्लिकन पार्टीका उम्मेदवार डोनाल्ड ट्रम्पले आफ्नो चुनावी अभियान सुरु गरिसकेका छन्, जबकि बाइडेनको उम्मेदवारी फिर्ता पछि, उपराष्ट्रपति कमला ह्यारिस दौडमा सामेल भएकी छिन् । उनको पार्टीको आधिकारिक उम्मेदवार घोषणा नभए पनि उनी डेमोक्रेटिक पार्टीबाट राष्ट्रपतिको उम्मेदवार बन्ने अनुमान गरिएको छ ।

प्रश्न - अमेरिकी राष्ट्रपतिको चुनाव कहिले हुन्छ ?

- यो चुनाव छ नोभेम्बर २०२४ मा हुनेछ । चुनाव जित्लेले जनवरी ८, २०२५ देखि ह्वाइट हाउसमा चार वर्षको कार्यकाल पूरा गर्नेछन् ।

राष्ट्रपतिसँग आफैँले केही कानूनहरू पारित गर्ने शक्ति छ, तर सामान्यतया उनले कानूनहरू पारित गर्न कांग्रेससँग काम गर्नुपर्छ । विश्व मञ्चमा अमेरिकी नेतालाई विदेशमा देशको प्रतिनिधित्व गर्ने र विदेश नीति सञ्चालन गर्ने पूर्ण स्वतन्त्रता छ ।

प्रश्न - उम्मेदवार को हुन् र कसरी मनोनयन गरिन्छ ?

- दुवै प्रमुख दलहरूले राज्य प्राइमरी र ककस भनिने मतहरूको शुङ्गला बनाएर राष्ट्रपति पदका उम्मेदवारहरूलाई मनोनयन गर्छन्, जहाँ आममानिसहरूले आम चुनावमा कुन पार्टीको नेतृत्व कसलाई गराउन चाहन्छन् ।

रिपब्लिकन पार्टीमा पूर्व राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले आफ्ना प्रतिद्वन्द्वीमाथि ठूलो अग्रता लिएर आफ्नो पार्टीको समर्थन जितेका छन् । त्यसपछि उनी रिपब्लिकन पार्टीको आधिकारिक उम्मेदवार बने ।

यसअघि वर्तमान राष्ट्रपति जो बाइडेन डेमोक्रेटिक पार्टीका आधिकारिक उम्मेदवार थिए तर उनको स्वास्थ्य र टिभी बहसमा ट्रम्पसँगको उनको भिडन्तलाई लिएर प्रश्न उठ्न थालेपछि उनले दौडबाट पछि हट्ने निर्णय गरे । अहिले उपराष्ट्रपति आफ्नो पार्टीमा उम्मेदवारीको दौडमा छन् । प्रजातान्त्रिक पार्टीमा उनलाई जति समर्थन मिलिरहेको छ, त्यसबाट उनलाई आधिकारिक उम्मेदवार बन्न कुनै समस्या नहुने देखिन्छ । त्यसपछि उनले चुनावी अभियान सुरु गर्नेछिन् ।

स्वेच्छाले.....

सम्पर्कमा आएका छैनन् ।

सन् २०१९मा निर्माण भएको 'म्यान अफ दि होल' नामक एक वृत्तचित्रमा देखाइए अनुसार परिपक्वरा एक जातिका एक व्यक्तिलाई वनबाट उद्धार गरी एक मानवशास्त्रीले घरमा ल्याएका थिए । तर शहरी प्रदूषित वातावरणका कारण ती मानव धेरै दिन बाँच्न सकेनन् ।

यस प्रकार विभिन्न मुलुकमा घुम्नते तथा जङ्गलमा स्वतन्त्र जीवन बिताइरहेका आदिवासी समुदायका लागि विभिन्न मुलुकमा फरक-फरक चुनौति रहेका छन् । तीनको समाधान गर्न विभिन्न मुलुकको अभ्यासहरु पनि फरक-फरक रहेको पाइन्छ ।

पाराग्वेमा रहेका ओरिया जाति यस्तै सम्पर्क विहिन घुम्नतेहरु हुन् । उनीहरु घुम्नते हुन्, तिनीहरु शिकार गर्छन् । सिमित कृषि पनि गर्छन् । तर तिनीहरुलाई वन विनाश गरको भनेर बाराम्वार आक्षेप लाग्ने गर्दछ । तर तिनीहरुले वन विनाश नगरेर सुरक्षा गरिरहेका हुन्छन् ।

प्रश्न - डेमोक्रेटिक पार्टीले कमला ह्यारिसको उम्मेदवारीलाई अन्तिम स्वीकृति कहिले दिनेछ ?

- अगस्ट १९ मा शिकागोमा डेमोक्र्याटिक पार्टीको महाधिवेशन हुँदैछ, जसमा उनलाई पार्टीको आधिकारिक उम्मेदवार घोषणा गर्न सकिनेछ ।

प्रश्न - के अन्य दल वा स्वतन्त्र उम्मेदवारहरू अमेरिकी राष्ट्रपतिको चुनावमा उम्मेदवार बन्न पाउँदैनन् ?

- अवश्य पाउँछन् र यो हुन्छ, अहिलेको निर्वाचनका लासग केही स्वतन्त्र उम्मेदवारहरू पनि राष्ट्रपतिका लागि चुनावी मैदानमा छन्, जसमा पूर्व राष्ट्रपति जोन एफ केनेडीका भतिजा रोबर्ट एफ केनेडी जूनियर पनि छन् ।

प्रश्न - डेमोक्रेट र रिपब्लिकनको विचारधारा के हो ?

- डेमोक्रेट एक उदार राजनीतिक पार्टी हो, जसको एजेन्डा मुख्यतया नागरिक अधिकार, व्यापक सामाजिक सुरक्षा, र जलवायु परिवर्तन विरुद्ध लड्ने उपायहरूको लागि प्रयास गर्ने हो ।

रिपब्लिकन अमेरिकाको एक रूढिवादी राजनीतिक पार्टी हो । जिओपी वा ग्रान्ड ओल्ड पार्टी भनेर पनि चिनिन्छ, यो पार्टी कटौती गर्ने, सरकारको आकार घटाउने, बन्दुकको अधिकार र अध्यागमन र गर्भपतनमा कडा प्रतिबन्धको पक्षमा रहेको छ ।

प्रश्न - अमेरिकी राष्ट्रपतिको चुनाव कसरी हुन्छ ?

- अमेरिकी चुनावहरू अलि फरक तरिकाले सञ्चालन गरिन्छ, यहाँ विजेता राष्ट्रव्यापी रूपमा सबैभन्दा बढी मत प्राप्त गर्ने व्यक्ति होइन, बरु, दुवै उम्मेदवारहरू ५० राज्यहरूमा चुनाव जित्न प्रतिस्पर्धा गर्छन् ।

प्रत्येक राज्यमा तथाकथित इलेक्टोरल कलेज भोटहरूको निश्चित संख्या हुन्छ, आंशिक रूपमा जनसंख्याको आधारमा । कुल ५३८ सिटमा चुनाव हुन लागेको हो । २७० वा सोभन्दा बढी सिट जित्ने उम्मेदवारलाई विजेता मानिन्छ ।

यसमा इलेक्टोरल कलेजको भोटले धेरै महत्व राख्छ । जसले धेरै भोट पाउँछ, उसको जित सामान्यतया पक्का हुन्छ । धेरै जसो राज्यहरू एक पार्टी वा अर्को कटौती मात्रामा भुकेका हुन्छन्, त्यसैले फोकस सामान्यतया एक दर्जन वा सो राज्यहरूमा हुन्छ, जहाँ कुनै पनि पार्टीले जित्न सक्छ । जसलाई व्याटलल्याण्ड वा स्विड स्टेट भनिन्छ ।

यो सम्भव छ कि कुनै उम्मेदवारले लागि राष्ट्रिय रूपमा सबैभन्दा धेरै मतहरू जित्न सक्छ जसरी हिलारी क्लिन्टनले २०१६ मा धेरै मतहरु प्राप्त गरेकी थिइन् तर अर्कै इलेक्टोरल कलेजमा पराजित हुन परेको थियो ।

प्रश्न - अमेरिकामा राष्ट्रपतिको निर्वाचनसँगै सिनेटरको चुनाव पनि हुन्छ ?

- हो, यस चुनावमा राष्ट्रपतिसँगै मतदाताले कांग्रेसका नयाँ सदस्यहरू पनि चयन गर्नेछन् । कांग्रेसले प्रतिनिधि सभाको चयन गर्दछ, जहाँ सबै ४३५ सिटका लागि

चुनाव हुन्छ । त्यस्तै माथिल्लो सदनको रूपमा रहेको सिनेटमा ३३ सिटका लागि चुनाव हुनेछ ।

हाल, रिपब्लिकनहरूले सदनलाई नियन्त्रण गर्छन्, जसले खर्च योजनाहरू सुरु गर्छ, जबकि डेमोक्र्याटहरूको सिनेटमा बहुमत छ, जसले प्रमुख सरकारी नियुक्तिहरूमा मतदान गर्दछ ।

यी दुवै सदनले कानून पारित गर्छन् । कुनै पनि सदनमा नियन्त्रक दल राष्ट्रपतिसँग असहमत भएमा ह्वाइट हाउसको योजनालाई रोक लगाउन सकिन्छ ।

प्रश्न- चुनाव कसले जित्यो कहिले थाहा हुन्छ ?

- सामान्यतया चुनावको रातमा नै विजेता घोषणा गरिन्छ, तर २०२० मा सबै मत गणनामा ढिलाईका कारण केही दिन लाग्यो ।

प्रश्न - वर्तमान राष्ट्रपति नभएको अर्को व्यक्ति राष्ट्रपति निर्वाचित भए के हुन्छ ?

- निर्वाचनपछिको अवधिलाई संक्रमणकाल भनिन्छ । नोभेम्बरदेखि जनवरीसम्म, वर्तमान राष्ट्रपतिले निर्वाचित राष्ट्रपतिसँग मिलेर काम गर्छन् । ताकि त्यहाँ काममा सहजता हुन सकोस् । त्यसपछि वाशिंगटन, डीसीको क्यापिटल भवनको सिढीमा आयोजना हुने उद्घाटन समारोहको रूपमा चिनिने एक समारोहमा राष्ट्रपतिले जनवरी ८ मा औपचारिक रूपमा शपथ लिनेछन् । त्यसपछि नयाँ राष्ट्रपतिको नयाँ कार्यकाल शुरु भएको मानिने छ ।

प्रश्न - अमेरिकी चुनावमा कसले मतदान गर्न सक्छ ?

- यदि तपाईं अमेरिकी नागरिक हुनुहुन्छ र १८ वर्ष वा माथिको हुनुहुन्छ भने, तपाईंसँग प्रत्येक चार वर्षमा हुने राष्ट्रपति चुनावमा मतदान गर्ने अधिकार हुनुपर्दछ ।

प्रश्न - अमेरिकी चुनावमा धेरै महत्त्वपूर्ण हुने इलेक्टोरल कलेज वा इलेक्टोरल भोट के हो ?

- इलेक्टोरल कलेज भनेको एक प्रक्रिया हो जसमा प्रत्येक राज्यका मतदाता वा प्रतिनिधिहरूले यसको जनसंख्याको अनुपातमा आफ्नो मत हाल्छन्, जसले राष्ट्रपति को हुनेछ भनेर निर्धारण गर्दछ ।

प्रत्येक राज्यले कांग्रेसमा प्रतिनिधित्वको आधारमा निश्चित संख्यामा मतदाताहरू प्राप्त गर्दछ । प्रत्येक राज्यको नीति अनुसार कुल ५३८ निर्वाचकहरू जसलाई सिनेटर पनि भनिन्छ चयन गरिएका हुन्छन् । आम निर्वाचन पछि, प्रत्येक निर्वाचकहरू अर्थात् सिनेटरहरूको मतका आधारमा आधा (२७०) भन्दा बढी मत प्राप्त गर्ने उम्मेदवारलाई विजयी भएको घोषणा गरिन्छ । अर्थात पहिलो निर्वाचनमा अध्याधिक मत ल्याउन सफल भएपनि सिनेटरहरूको ५३८ मा ५० प्रतिशत मत ल्याउन नसकेको खण्डमा भारी मत प्राप्त गरे पनि राष्ट्रपति बन्न पाउँदैन । जुन २०१६ को राष्ट्रपति निर्वाचनमा हिलारी क्लिन्टनले सबै राज्यबाट भारी मत पाए पनि आवश्यक इलेक्टोरल मत हासिल गर्न नसक्दा राष्ट्रपति बन्न पाइनन् ।

स्वेच्छाले.....	पेरुमा घुम्नते जाति नोमोल वस्छन् । उनीहरु पनि बाँकी दुनियाँसंग सम्पर्क गर्न चाहदैनन् । भनेजुयलामा होती, यानोमामी र पियारो जस्ता जातिहरु सम्पर्क बाहिर नै छन् । तिनीहरु आधुनिक विश्वमा आउन चाहदैनन् ।	आदिवासीहरूका लागि विद्यमान विश्वमा धेरै प्रकारका चुनौतिहरु छन् । नेपाल पनि यसबाट अछुतो छैन । भर्खरै बजारसंग सम्पर्कमा आएका नेपालका आदिवासीहरूमा राउटे एक हो । चेपाङ, राजी, बोटेलगायतका आदिवासीहरु पछिल्लो समयमा आधुनिक समाजमा घुलमिल भएको हो । हुम्लो आदिवासी त केही साता अघि मात्र सरकारले पहिचान गरेको छ । उनीहरुको आफ्नै प्रकारको जिवीका र जीवनशैली कायम रहेकोमा विवाद छैन । तर आफ्नोपन छोडे पछि, उनीहरुले व्यहोरिरहेको चुनौतिका बारे यहाँ राम्रो ढंगले अनुसन्धान भएको छैन । जल, जमिन र जङ्गलसंग निकट भएर रमाइरहेका आदिवासीको वासस्थान पछिल्लो समयमा क्रमशः अतिक्रमणमा परिरहेको छ । उनीहरुको थातथलोमा सामुहिक अधिकार खोसिदै गएको छ । आजको हाइपर-कनेक्टेड संसारमा राज्यका नीति निर्माताहरुले आदिवासीको संवेदनशीलता बुझ्न सकेको छैन । नेपालमा मात्र होइन, यो विश्वव्यापी समस्या हो ।	आदिवासी जनजातिको अधिकार सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय घोषणापत्रले आदिवासीलाई स्वतन्त्रता, स्वायत्तताको अधिकार प्रदान गरेको छ । संसारले अक्सर बेवास्ता गर्ने गरिएको यो मानव समुदायको अलग्गै बस्ने, फरक हुने र फरक पहिचान कायम गर्ने आत्मनिर्णयको अधिकारको जगेना गर्न विश्वव्यापी बहस सुरु भएको छ ।	आदिवासी जनजातिहरु अद्वितीय संस्कृतिका उत्तराधिकारी र अभ्यासकर्ता हुन् । उनीहरुसंग वातावरणसँग सम्बन्ध राख्ने ज्ञान प्रणाली रहेको हुन्छ । त्यसैले जहाँका भए पनि आदिवासीहरु प्रभावशाली समाजभन्दा फरक छन् । आदिवासी जनजातिहरुले वर्षौंदेखि आफ्नो पहिचान, आफ्नो जीवनशैली र परम्परागत भूमि, क्षेत्र र प्राकृतिक स्रोतहरूमा आफ्नो अधिकारको मान्यता खोज्दै आएका छन्, तैपनि, तिनीहरूको अधिकार हनन भइरहेको छ । आदिवासी जनजातिहरू आज विश्वका सबैभन्दा पिछ्छाएका र जोखिममा परेका समूहहरूमध्ये एक हुन् । अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले अब उनीहरूको अधिकारको रक्षा गर्न र उनीहरूको छुट्टै संस्कृति र जीवन शैली कायम राख्न विशेष उपायहरू आवश्यक छ, भनी स्वीकार गरेको छ । यी जनसङ्ख्या समूहहरूको आवश्यकताको बारेमा सचेतता जगाउनको लागि, हरेक अगस्ट ९ मा आयोजना गरिने अन्तर्राष्ट्रिय आदिवासी दिवस मनाइन्छ । यो दिवश केवल नाचगान गरेर रमाइलो गरेर मात्र होइन,
-----------------	--	---	---	---

पहिलो पटक मानिसमा धातुको कृत्रिम मुटु प्रत्यारोपण

एजेन्सी । चिकित्सा जगतमा नयाँ इतिहास रच्दै चिकित्सकहरूले पहिलो पटक विरामीमा धातुबाट बनेको कूल कृत्रिम मुटु प्रत्यारोपण गरेका छन् । यो कृत्रिम मुटुले प्राकृतिक मुटु जस्तै काम गर्नेछ । रिपोर्टका अनुसार बेलर कलेज अफ मेडिसिन र टेक्सास हार्ट इन्स्टिच्युटका डाक्टरहरूले पहिलो पटक विरामीमा विफाकोर टोटल आर्टिफिसियल हार्ट प्रत्यारोपण गरेका छन् । यो यन्त्रलाई प्राकृतिक मुटु जस्तै रगत पम्प गर्ने गरी डिजाइन गरिएको छ ताकि यसले अन्तिम चरणमा हृदयाघात भएका विरामीहरूका लागि भरपर्दो विकल्पको रूपमा काम गर्न सकोस् । यो सफल प्रत्यारोपण पछि, गम्भीर हृदयघाती विरामीहरूमा बाँच्ने क्षमता बढ्न सक्छ । एक हिसाबले, यो कार्डियक टेक्नोलोजीमा एक महत्त्वपूर्ण सफलता हो । रिपोर्टका अनुसार ५७ वर्षीय पुरुषको हृदयघातको समस्या एडभान्स स्टेजमा थियो । साउन ९ गते यी विरामीको कृत्रिम मुटु प्रत्यारोपण गरिएको थियो । यूएस फूड एन्ड ड्रग एडमिनिस्ट्रेशनले नोभेम्बर २०२३ मा परीक्षणको आधारमा विरामीहरूमा प्रयोगको लागि यो अनुसन्धान उपकरणलाई अनुमोदन गरेको थियो । यो ट्रायल पनि अध्ययनको रूपमा गरिएको छ ।

मुटु प्रत्यारोपणसम्म काम गर्छ इन्टरेस्टिड इन्जिनियरिङको रिपोर्टका अनुसार मुटु प्रत्यारोपणका लागि कुनै पनि हृदयघातका विरामीमा यो कृत्रिम मुटुको विकल्पका रूपमा प्रयोग गरिने छ । अर्थात्, यदि विरामीलाई मुटु प्रत्यारोपण गर्नुपर्‍यो भने, दाता नभेटिएसम्म यो कृत्रिम मुटुलाई विकल्पको रूपमा प्रयोग गरिन्छ । यो कृत्रिम मुटु जडान गरेपछि विरामीले तीन वर्षसम्ममा मुटु प्रत्यारोपण गर्न सक्नेछन् । एक हिसाबले यो हृदयले यस अवधिको बीचमा पुल्को काम गर्नेछ । यो कृत्रिम मुटु ह्युस्टनको एक कम्पनीले चुम्बकीय उत्सर्जन प्रविधिको आधारमा बनाएको हो । उच्च गतिका रेलहरू यस प्रविधिमा चल्छन् ।

भविष्यमा स्थायी हृदयको रूपमा सेवा गर्नेछ बेलर सेन्ट ल्युक मेडिकल सेन्टरका सर्जिकल निर्देशक एलेक्सिस शफीले यो एक प्रकारको यन्त्र हो जसले मुटु प्रत्यारोपणका लागि जीवन बचाउने पुल्को रूपमा काम गर्न सक्ने बताए । हाल यो छोटो अवधिको लागि काम गर्दछ तर भविष्यको अध्ययन पछि यसलाई लामो समयसम्म पम्प गर्न सक्षम बनाइनेछ । यसरी एक दिन यो मुटु प्रत्यारोपणको स्थायी विकल्प बन्न सक्छ । हाल, हामी आशा गरिरहेका छौं कि टोटल आर्टिफिसियल हार्टले विस्तारै लाखौं मानिसहरूको जीवन बचाउनेछ र ती विरामीहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनेछ जसको लागि अर्को विकल्प छैन । कृत्रिम मुटु कार्यक्रम अन्तर्गत विश्वभर अनुसन्धान भइरहेको छ । घण्टाहरूको कम्पनी यस सन्दर्भमा अगाडि छ । गत वर्ष अष्ट्रेलिया सरकारले यस कम्पनीलाई अनुसन्धानका लागि १२ करोड डलरको कोष उपलब्ध गराएको थियो ।

यो मुटु कसरी बन्‍यो ? यो मुटु पूर्णतया धातुले बनेको छ । यसमा टाइटेनियम प्रयोग गरिएको छ जसबाट भेन्टिकुलर रोटरी ब्लड पम्प बनाइएको छ । यसको साथमा, त्यहाँ एक गतिशील भाग पनि छ जुन एक चुम्बकीय लेविटेड रोटरको रूपमा प्रयोग गरिन्छ । रोटर वेंट्रिकल्सबाट रगत पम्प गर्न प्रयोग गरिन्छ । यस कृत्रिम मुटुको हालको मूल्य २ लाख अमेरिकी डलर रहेको छ ।

तारेको खानाको स्वादले पेटमा हानि पुऱ्याउन सक्छ

एजेन्सी । मनसुनको समयमा तातातो तेलमा तारेको खानाको स्वाद बढलाई लोभ्याउन सक्छ, तर सावधान रहनुहोस्, यो तपाईंको स्वास्थ्यको लागि हानिकारक हुन सक्छन् । मनसुनमा यसको सेवनले रोग निम्त्याउन पनि सक्छ । वास्तवमा, आयुर्वेदले वात पित्त दोषको बारेमा कुरा गर्छ । उनका अनुसार वर्षायाममा हुने ग्यास्ट्रोइन्टेस्टाइनल रोग मुख्यतया दूषित पानी पिउने र खाँदा हुने गरेको छ । आद्रता र उच्च गर्मीको कारण, व्याक्टेरिया, भाइरस र फंगাইहरू खाना र पानी दुवैमा फलन र बढ्नको लागि अवस्थाहरू सिर्जना हुन्छन् । कहिलेकाहीँ, बाढी र ओभरफ्लो डेनको कारण फोहोर पानी ताजा पानी आपूर्तिमा मिसिएर तिनीहरूलाई दूषित बन्न सक्छ । आयुर्वेदाचार्य डा अभिषेक अनुसार वर्षायाममा शरीरको प्राकृतिक अग्नी क्षमता कमजोर हुन्छ । किमभने यसअघि गर्मी मौसमका कारण शरीरको अग्नी क्षमता कमजोर हुँदै जान्छ, जुन वर्षातमा पनि त्यही अवस्थामा रहन्छ र वर्षायाममा पानी परेकाले सिजनमा एन्सिडिटी बढ्छ । जसका कारण हरेक प्रकारका खानेकुरा र पानी पनि अम्लीय हुने भएकाले शरीरको अग्नी क्षमता पूर्णतया कमजोर रहन्छ ।

भुटेको खानेकुरा पचाउन कठिनाई हुनु आयुर्वेद भन्छ कि कमजोर अग्निको अवस्थामा, जब व्यक्तिले भुटेको, खुर्सानी-मसालेदार खाना जस्तै पुरी, पकोडा, कचोरी, भटुरे, आलुचप आदि खान्छ, उसलाई पचाउन समस्या हुन्छ । यसका साथै यस्ता खानेकुरालाई फ्राइ गर्नको लागि बढी तेलको प्रयोग गरिन्छ, जसका कारण यसमा क्यालोरी र फ्याटको मात्रा बढी हुन्छ । वर्षायाममा पानी परेकाले सिजनमा एन्सिडिटी बढ्छ । यस्तो तौल बढ्नुका साथै मोटोपना जस्ता समस्या निम्त्याउन सक्छ ।

यसले जोखिम पनि बढ्छ यति मात्र होइन, यसका साथै जलन, अपच, एसिडिटीजस्ता समस्या हुन सक्छन्, यसका साथै तारेको खानेकुराले शरीरलाई पोषकतत्व दिँदैन, यसको पोष्टिक मूल्य भने नगण्य हुन्छ । तारेको खानेकुराले शरीरलाई प्रोटीन, भिटामिन, मिनरल्स जस्ता कुनै पनि प्रकारको पोषक तत्व प्रदान गर्दैन । यस्ता खानेकुराको अत्याधिक सेवनले शरीरमा उच्च कोलेस्ट्रॉल, मूटुसम्बन्धी समस्या, रगतमा चिनीको मात्रा बढ्ने वा कलेजोको समस्या पनि निम्त्याउन सक्छ ।

आयुर्वेद विज्ञहरूका अनुसार तेलमा तारेको खाना खाने तर होसियारीका साथ खाने । शुद्ध देसी घिउ राम्रो विकल्प हुन सक्छ । यसको लागि ए२ घिउको प्रयोग उत्तम हुन सक्छ । प्रश्न उठ्छ कि यो ए२ घिउ के हो ? यो ए२ गाईको दूधबाट बनेको घिउ हो र भारतीय जातिको गाईबाट प्राप्त गरिन्छ । जसमा साहिवाल, गिर, लाल सिन्धी आदि गाई रहेका छन् । तिनीहरूको दूधमा ए२ केसिन प्रोटीन पाइन्छ, त्यसैले यसको नाम ए२ हो । यो दूध स्तनपान, भैंसी, बाख्रा र भेडा मार्फत प्राप्त दूध जस्तै छ । तसर्थ यसरी शुद्ध घृयमा भुटेको खानाले मात्र शरीरलाई स्वास्थ्य राख्छ । तसर्थ बजारको तेलमा तारेको खानेकुराबाट टाढै रहनु राम्रो हुन सक्दछ ।

प्रकाशक/कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३,
मुद्रण: धिम्ले अफसेट प्रेस, अनामनगर, web Portal : www.thimitimes.com.np/